

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 8.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

13 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1892.

ΗΡΟΚΛΕΟΥΣ ΒΑΣΙΛΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΡΟΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ

πρός τὸν μαρκήσιον

DE QUEUX DE SAINT-HILAIRE

Ἀνέκδοτοι*

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Γ΄.

Ἐν Κων/πόλει, τῆ 12 μαρίου 1887.

Ἐοίτητε κύριε,

Ἀπὸ τῆς 25 Φεβρουαρίου ἐπεχείρησα τὰ τῆς τρίτης ἐπιστολῆς παρασκευάζειν, τῆ δὲ 2 Μαρτίου ἠρξάμην γράφειν αὐτὴν προσομιᾶζόμενος τὰ ἑξῆς.

Περὶ τοῦ περὶ τῆς γυνδιας προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης πολυκρότου ζητήματος, ὅπερ ἀπὸ 359 ἐτῶν ἀναφυὲν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ πολλῶν καὶ μεγάλων συζητήσεων ἐγένετο πολλῆς ὑπόθεσις καὶ ἀφορμῆ, ἀπὸ τίνος χρόνου οὐκ ὀλίγαι συντάχθησαν πραγματεῖαι, αἱ μὲν ὑπὲρ τῆς καθ' ἡμᾶς προφορᾶς, αἱ δὲ ὑπὲρ τῆς ἑρασμικῆς. Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς τῶν τελευταίων τούτων τὰς πλείστας οὔτε ἀνέγγων οὔτε ἀνά χειρας ἔχω· ἀλλ' ἴσως οὐδὲ χρεῖα αὐτῶν ἐστί, διότι ὁ πολυμαθὴς καθηγητὴς τοῦ ἐν Kiel πανεπιστημίου κ. Blass πάντα τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ τε ὑπὲρ τῆς ἑρασμικῆς προφορᾶς καὶ τὰ κατὰ τῆς ἡμετέρας συμπεριλαβὼν ἔχει ἐν τῇ διατριβῇ αὐτοῦ, *über die Aussprache des Griechischen*, ἣν δις ἐξέδωκε, τῷ 1870 καὶ τῷ 1882.

*) Δημοσιεύομεν καὶ τὴν τρίτην ἐπιστολὴν, ἐν ἣ φέρονται καὶ ἀναλύσεις τοῦ περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς συγγράμματος τοῦ Blass καὶ τοῦ ἀντιτεχθέντος αὐτῷ ὑπὸ τοῦ O. A.

Ἡ δευτέρα ἐκδοσις ὅλως ἐστὶ νέα πραγματεία, ἐκτενεστέρα τῆς πρώτης, σπουδαιότερα καὶ ἠπιωτέρα ἢ δὲ πρώτη ζωηρότερα ἦν καὶ πῶς τοῦ δέοντος τραχυτέρα, τῶν μὲν Ἑλλήνων καθαιπομένη, ὅτι ὑπὸ ἐθνικῆς ὑπερφιλαντίας, ἢ ἵνα ταῖς λέξεσιν αὐτοῦ κηρίσῃται, ὑπὸ ἐθνικοῦ φανατισμοῦ τυφλώττοντες, ἐπιμένουσι τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν προφορὰν θεωροῦντες γυνδιαν καὶ καλὴν· «*Natürlich halten die Meugriechen ihre Aussprache so wohl für echt als für schön; denn der nationale Fanatismus glaubt was er glauben will und leugnet was er nicht glauben will*», τοὺς δὲ ἀποδεχομένους τὴν καθ' ἡμᾶς προφορὰν (Filissen, Scholz κτλ.) ἀποκαλοῦσα τυφλοὺς ὀπαδοὺς τῶν Ἑλλήνων: *blinden Anhänger der Griechen*.

Ἀλλὰ διὰ τί τοσαύτη ἔξαρσις καὶ καταφορὰ; διότι ὁ Scholz ἐν τινι γυμνασιακῷ προγράμματι δημοσιεύσεντι τῷ 1868 τὴν ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων προφορὰν ὑπερασπίζων, εὐχρὴν ἐξέφρασεν, ἵνα Ἕλληνας λόγιον ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως προσκληθῶσι καὶ περιέλθωσι τὰ Γυμνάσια, διδάσκοντες τοὺς ἐν αὐτοῖς διδασκάλους τὴν ἀλφθῆ, τὴν λεπτὴν ἐλληνικὴν προφορὰν· αὐταὶ εἰσιν εἰρωνικαὶ λέξεις τοῦ Blass· οἱ Ἕλληνας λόγιοι διδάσκαλοι τῶν διδασκάλων τῶν γερμανικῶν Γυμνασίων! Τοῦτο ἐξῆψε καὶ παρώργισε τὸν σοφὸν ἄνδρα· ἴσως δὲ καὶ διότι ὁ Scholz τοιαύτην ἐξέφρασεν εὐχρὴν, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῶν τότε λεγομένων ἐν Γαλλίᾳ καὶ γραφομένων ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων προφορᾶς καὶ τῆς πρακτικῆς χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὁ Blass ἀναφέρει ὅτι «*τοιαύτην τινὰ αἰτίαν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν Γαλλίᾳ ἐποιήσατο ὁ πρὸς ἐμφύχουσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν Σύλλογος, ὅπως ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Διδασειαλείῳ (École-normale supérieure) Ἕλληνας καθηγητὴς διορισθῆ πρὸς διδασκαλίαν τῆς προφορᾶς τῶν νέων Ἑλλήνων*». Ἐπι δὲ σαφέστερον ἀλλαγῆ λέγει: «*περὶ τοῦ πρακτικοῦ μέγους παρατηρῶ ἐτι ἢ μετὰ τῶν νέων Ἑλλήνων ἀνατροπῆ, ἥτις κατὰ τὸν Scholz διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς προφορᾶς αὐτῶν διευ-*

κολωνθήσεται λίαν, και ὀρθῶς φρονεῖ τοῦτο, πρὸς ἡμᾶς τοὺς Γερμανοὺς φαίνεται μοι οὐδεμίαν ἔχουσα σπουδαιότητα· διότι πόσοι ἐξ ἡμῶν τὴν ὀφέλιαν ταύτην κερπύσσονται; και περὶ τῆς προσπορισθισομένης δ' ἐκ τούτου μεζονος εὐφωνίας, μεγάλως πρὸς τὸν Scholz διαφωνῶ». «Περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔθνων, προστίθουσιν ἐν ὑποσημειώσει, και μάλιστα περὶ τῶν Γάλλων ὁλως ἄλλως τὸ πρᾶγμα ἔχει. Ἡ γὰρ σπουδὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κοραΐ ἀεὶ ἐν στενωτέρῳ ἢν συνδέσμῳ μετὰ τῶν μελετῶν ἑλλήνων λογίων, μάλιστα δὲ τῶν δύο χωρῶν αἱ ὀχρεῖς πρὸς τοῦτο, εἰπέρα ποτε ζωηραὶ ἀπέβησαν νῦν, ὅτε διὰ τῆς συστάσεως τῇ 1867 τῆς Association pour l'encouragement des études grecques en France νέαν εἰληφεν ἐπίδοσιν. Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἰδρυτῶν, δωρητῶν, και μελῶν τοῦ Συλλόγου τούτου, παρὰ τοῖς ὀνόμασι γάλλων ἑλληνιστῶν και φιλελλήνων, εὐρίσκειμεν και ὀνόματα ἑλλήνων ὑπουργῶν, λογίων, και πλείστων ἐμπόρων· ἐν συναφεῖα τούτοις εἰσὶ και αἱ νῦν μετὰ πολλῆς τῆς δημοφιλίας γιγνόμεναι ἐνέργειαι, ὅπως ἀντὶ τῆς ἐτι ἐπικρατούσης γαλλοερασμικῆς προφορᾶς εἰσαχθῆ ἢ νεοελληνικῆ. Ἀπὸ τοῦ 1864 ἴδην ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἠρώτησε τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιγραφῶν, εἰ τοιαύτη εἰσαγωγὴ ἀσπαστὴ ἐστίν· ἢ δὲ σχεδὸν ὀμοφώνως ἀπεκρίνατο ναί, οὐκ ἐκ πεποιθήσεως ἐπὶ τῇ ὀρθότητι τῆς νεοελληνικῆς προφορᾶς, ἀλλὰ κυρίως ὑπ' ὄψει λαβοῦσα τὸ πρακτικὸν μέρος. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πραγματικὴ εἰσαγωγὴ, ὡς και ἡ Ἀκαδημία ἀνεγνώρισεν, εἰς σπουδαῖα προσέκρουσε προσκόμματα, τὸ πρᾶγμα ἐν τούτῳ τῷ σημείῳ ἔμεινε, (πρὸς G. d' Eichthal, de la prononciation nationale du Grec et de son introduction dans l'enseignement classique· ἐκ ταύτης τῆς πραγματείας και ἄλλας τινας ἠρυσάμην σημειώσεις).

Ταῦτα μὲν ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ θαρρήσας ἐτι μᾶλλον, διότι ἀπὸ τοῦ 1870 ἄχρι τοῦ 1882 ἐν Γαλλίᾳ οὐδεμίαν ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὰ Κολλέγια και Λύκεια τῆς ἑθνικῆς τῶν Ἑλλήνων προφορᾶς, ἵτις ὀλωσδήποτε ἠδύνατο και ἐν Γερμανίᾳ τὴν Ἐρασμικὴν προφορᾶν διαταράξαι, και πεισθεὶς ὅτι ἡ πραγματικὴ τῆς Ἐρασμικῆς προφορᾶς κυριαρχία (ihre thatsächliche Alleinherzchaft) ἐν Γερμανίᾳ ἀνυπότακτος και ἀπαρασάλευτος μένει, περιέστειλε τὸν κόλον και κρείττων ἐγένετο τῶν φιλολογικῶν ἐξήψεων, πλείστας μὲν τῶν ὑποσημειώσεων ἀποκόψας, ἄλλας τε και τὰς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ μακαρίτου Ἐιχθάλ, τὰς δ' ἐριστικὰς συζητήσεις ἐκποδῶν ποιησάμενος, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ προλόγῳ ὁμολογεῖ: die polemik habe ich auf ein sehr geringe Mass beschränkt, und habe namentlich auch gegen die modernen Griechen, die in dieser Frage ein nationales Interesse haben oder zu haben glauben, nicht polemisieren wollen. Ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς καταφαίνεται και ἐκ τῆς ἠπιωτέρας φράσεως: ein nationales Interesse, ὅπερ πρότερον ἀπεκάλει der nationale Fanatismus.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει παρέχεται ἐν ὀργῇ και τὸ πρακτικὸν μέρος, πλείε δὲ πλησιέστερος εἰς τὸ πέλαγος τοῦ ἐπιστημονικοῦ μέρους: ich gedenke in vorliegender Schrift mich auf die practische Frage wenig einzulassen.—ich sehe hier von der praxis

ab und halte mich an die wissenschaftliche Einklebung. Περὶ δὲ τοῦ πτωχοῦ Scholz, ὃς ἀφορμὴ τῶν φιλολογικῶν ἐξήψεων ἐγένετο, οὐδεὶς λόγος οὐδὲ μνεία που γίνεται.

Ἡμεῖς σεδόμενοι τὸν ἀνδρα και τιμῶντες τὰς φιλολογικὰς αὐτοῦ γνώσεις, ὡς ἀπεδείξαμεν τοῦτο, ἐκλέξαντες αὐτὸν μέλος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐπιτιμιον, και κακισθέντες ὑπὸ τῆς Τεργεσταίας «Ἡμέρας» ὅτι και μισέλληνας τιμῶμεν, οὐδαμῶς ὑπ' ὄψει λαμβάνομεν, εἰ τι αὐτὸν ἐν τῇ πρώτῃ και ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει ἐξέφυγεν, ὅπερ εἶδει ἄρρητον εἶναι, ἀλλ' ἀπλῶς και ἀπαθῶς τὰ ὑπὲρ τῆς Ἐρασμικῆς προφορᾶς και τὰ κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐπιχειρήματα αὐτοῦ ἐξετάζομεν. Ταῦτα δὲ βαθειῶν και πολυχρονίων μελετῶν πορίσματα εἰσιν, ὡς αὐτὸς τε και οἱ περὶ αὐτὸν λέγουσιν, ἐκ πολλῶν ἐξαγόμενα, ἵτοι ἐκ τῶν φθογγολογικῶν νόμων τῆς τε ἀρχαίου Ἀσίας γλώσσης και τῶν θυγατέρων αὐτῆς, ἐκ τῆς ἰστορικῆς ἐξελιξέως (évolution) τῶν φθόγγων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν και παπύρων, ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν συγγραφέων και γραμματικῶν, ἐκ τῆς μεταγραφῆς ξένων λέξεων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, και τὸ ἀνάπαλι ἐλληνικῶν λέξεων εἰς ἄλλας γλώσσας και μάλιστα εἰς τὴν Λατινικὴν, και τελευταίον ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, οὐδὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς ζώσης παραδόσεως τοῦ πτωχοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵτις τοσοῦτους αἰῶνας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀνευ διαλείψεως διαζώσης φωνῆς μεταδίδονται και διασώζεται· ὅστε πολλῶ συνεχόμεθα ὀκνῶ ἀντιβλέψαι πρὸς τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ ἀνδρὸς και τὸ κύρος αὐτῶν βαδανίσαι, εἰ μὴ αὐτὸς οὗτος Διδόσκουρος ἡμῖν ἤρχετο ὁσθητὴ και ἀρωγός, ὁμολογῶν ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ τῶν Γερμανῶν προφορὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, και περ κρατίστη ἀπαθῶν, ἀναμάρτητος ἐστί, συγχέουσα φθόγγους τινάς.

Τῆς αὐτῆς γνώμης ἐστί και ἕτερος διάσημος καθηγητής, ὀπαδὸς δὲ θεμιδὸς τῆς Ἐρασμικῆς προφορᾶς, ὁ G. Meyer, συγγραφεὺς σπουδαίας ἐπιστημονικῆς γραμματικῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐκδοῦς αὐτὴν τὸ δεύτερον (1886), ἐν ἣ ἔκτενως ἐν τριακοσίαις σελίδι περὶ φθογγολογίας (Lautlehre) τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διαλαμβάνει. Οὗτος ἐν τινι ἄρθρῳ δημοσιευθέντι τῇ 22 Δεκεμβρίου 1886 ἐν τῷ παραρτήματι τῆς Καθολικῆς ἐφημερίδος τοῦ Μονάχου (Allgemeine Zeitung) κρίνων τὴν «Εἰς Ἑλλάδα περὶ φθόγγων» τοῦ Engel (Griechische Frühlingstage) και ἐπαίνων τὰ ἄλλα ἐπικρίνει τὴν περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης γνώμην τοῦ συγγραφέως, λέγων τάδε: «Ὁ κ. Engel ἐτέρον ἀπτεται ζητήματος σπουδαιότερου, εἰς ὃ μετὰ λύπης λέγω ὅτι πρὸς αὐτὸν διαφωνῶ· διότι ἐν τῷ πολυθρυσίτῳ ζητήματι περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τὴν τῶν νέων Ἑλλήνων ἠσπάσατο, ὅτινες οὐ μόνον τὴν ἀρχαίαν τῇ συνήθει αὐτῶν ἀπαγγέλλουσι προφορᾶ, ὅπερ καταληπτὸν και συγνωστόν, ἀλλὰ και ὀρθὴν αὐτὴν νομίζουσιν εἶναι. Τὸ ζήτημα ὅμως οὐκ ἐστί φιλοπατρίας ἢ φιλελληνισμοῦ σπουδαίον, ἀλλ' ἐπιστημονικόν· περὶ δὲ τούτου, καιτοι συμπαθῶς πρὸς τὴν νέαν Ἑλλάδα ἔχω, οὐδαμῶς ὀκνῶσα ἐνίοτε δημοσίᾳ γνώμην ἀποφῆνασθαι ἀντικειμένην τῇ τῶν πλείστων Ἑλλήνων, εἰ μὴ πάντων· ἀλλ' ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Engel ὡς ὀδοδάκτυλος

ἡὼς ἐπιφαίνεται ἡ γνώμη ὅτι οἱ Ἕλληνες ἔχουσι δίκαιον, ἡμεῖς δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν πρᾶξι βέλτιον ἢ τὴν νέαν προφορὰν εἰς τὰ ἡμέτερα γυμνάσια εἰσαγαγεῖν. Οὕτως ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ νέον προσκτιθῆσθαι ὑπάρξῃ δικαίωμα· διότι ἕκαστος τοῦ γυμνασίου ἀποφοιτῶν, δυνηθῆσθαι, τὴν Ἑλλάδα περιηγούμενος, πολλὰς ὀφελείας ἀποκαρπώσασθαι. Νομίζω ὅτι κακὸν μᾶλλον ἐπελεύσεται τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, εἰς πρὸς διατήρησιν αὐτῆς ἐν τοῖς ἡμέτεροις σχολείοις ἐπὶ τοιοῦτου σαλευομένου καλάμου στήριζται».

Εἶτα χωρεῖ εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι ἡμαρτημένα μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς προφορὰ, ὀρθὴ δὲ ἡ Ἑρασμικὴ· ὁμολογεῖ ὅμως ἐν τέλει ὅτι ἡ Ἑρασμικὴ προφορὰ τῶν Γερμανῶν οὐκ ὀρθῶς συγγέει τὴν διφθογγον εἰ τῇ αἰ, ἀπαγγέλλουσα ἄμφω ὡς αἰ, ὡς αἰνᾶϊ (=εἶναι), τὴν δὲ εἰ τῇ οἰ, ἀπαγγέλλουσα ὡσαύτως ἄμφω ὡς οἰ, ὡς οἰνᾶϊ (=φεύγειν), τὸ δὲ θ τῷ τ, Thanatos, τὸ δὲ ζ προφέρουσα ὡς τὸ γερμανικὸν z (=τσ).

«Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, λέγει ὁ Meyer, εἰς δὲ ὁ κ. Engel ἐκδῶ ὅπερ προαγγέλλει πόνημα περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς, ἴσως ἐπανελεύσονται εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο».

Ὅτε εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐπιστολῆς ἀφικόνην καὶ ἐσκεπτόμην πότε ἄρα γε τὸ σύγγραμμα τοῦ Engel ἐκδοθήσεται, διότι καὶ ἐμοὶ ἐν τινὶ ἐπιστολῇ ἔγραψεν ὅτι τοιαύτην παρασκευάζει πραγματείαν, ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον ὁ ὑπερέτης τοῦ Συλλόγου κομίζων μοι τὸ βιβλίον, πεμψθὲν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἅμα ἐκδοθέν. Ἐδέξασθαι λοιπὸν ἵνα τὴν ἐπιστολὴν διακόψω καὶ διέλθω αὐτὸ ἐπιτροχάδην τὸ πρῶτον, ὅπως ἴδω τί μὲν λέγει κατὰ τῆς Ἑρασμικῆς προφορᾶς, τί δὲ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας, εἰς ἄκρον ὧν ζηλωτῆς καὶ ὑπερμαχος αὐτῆς. Ἀναγνοὺς αὐτὸ εὖρον πλείστου λόγου ἄξιον καὶ τερπνότατον, χωροῦν καὶ περαιτέρω τῶν ἐν τῇ ἐμῇ ἐπιστολῇ γεγραμμένων. Ἡ πραγματεία φέρει ἐπιγραφήν: die Aussprache des Griechischen, Jena, 1887.

Ὁ Engel, γραμματεὺς τῆς γερμανικῆς Βουλῆς, πολλῶν ἀνδρῶν ἰδὼν ἄσπερα καὶ νόον γνοὺς, ἐμπειρος τοῦ κόσμου ἄνθρωπος ἐστίν, ἄλλων τε δὲ πολλῶν γνώσεων κάτοχος ἐστὶ καὶ φιλολογικῶν, καίπερ οὐκ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλόλογος, διδάσκων ἐν τινὶ γυμνασίῳ ἢ πανεπιστημίῳ, τὴν δὲ γερμανικὴν γλῶσσαν εὐχερῶς μεταχειρίζεται καὶ εὐτραπέλως, βαρῆς ἐπιπίπτων (mit herben Ton) κατὰ τῶν ἐρασμικῶν καὶ μάλιστα κατὰ τοῦ Blass, πρὸς ὃν ἀποδίδους τὰ ἴσα καὶ ἐπιπλείονα μετὰ τόκων καὶ ἐπιτοκίων, ἀποκαλεῖ charlatan Sganarelle, τὴν δὲ ἐρασμικὴν προφορὰν γλῶσσαν τοῦ οἰ οἰ καὶ αἰ αἰ (hoiöisprache καὶ aiaisprache, προφορὰν τῶν ἵππων (pferdeaussprache) κτλ.,

Ταῦτα προμηνύουσι φιλολογικὰς θυέλλας, διότι τοῦ περὶ προφορᾶς ζητήματος παρεκτρεπομένου καὶ, ὡς λέγομεν νῦν, ἐκτροχιαζομένου, ἡ φιλολογικὴ ἔρις γενήσεται φλογερὰ καὶ τρομερὰ πυρκαϊά. Τί δὲ ἐξ αὐτῆς προκύψει, φῶς ἢ σκότος; Τοῦτο ὀλίγω ἔσπερον γενήσεται φανερόν, ὅτε ὁ μὲν Blass, ἀπαντῶν πρὸς τὸν Engel ἐκδώσει τὸ τρίτον τὴν πραγματείαν αὐτοῦ, ὁ δὲ Engel τὸ δεύτερον τὴν ἑαυτοῦ, ἀγγέλων ἀπὸ τοῦδε ὅτι δεύτερον παρασκευάζει ἐκδο-

σιν. Ὁ Engel ἀπὸ τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους τῆς ηλικίας αὐτοῦ μέχρι τοῦ τριακοστοῦ τρίτου ἀκολουθεῖ τῇ ἐρασμικῇ προφορᾷ, μέλλων δὲ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἐθνικῆς προφορᾶς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, δέκα ἑνδεκα μηνῶν, οὐ μόνον τῆς προφορᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς ὁμιλίας ἐγένετο κάτοχος, καθὰ λέγει αὐτὸς ἐν σελ. 158 τῆς πραγματείας αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ζηλωτῆς καὶ πρόμαχος τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων προφορᾶς καὶ διαπρύσιος ἐγένετο κήρυξ.

Ἐπειδὴ ἔχω χρεῖαν χρόνου τινός, ὅπως τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ μελετήσω, ἐκὼν ἀέκων περιορίζομαι εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς παρουσίας, ἥτις προοίμιον μᾶλλον ἐστὶ καὶ εἰσαγωγὴ τὴν δὲ ἐπιστολὴν, ἣν εἶχον ἐτοίμην, ὀλίγω ἔσπερον πέμψω, ἀφ' οὗ διασκεύασω αὐτὴν καὶ ἀνασυντάξω, πρὸς τοῖς ἐμοῖς προσλαμβάνων κατὰ τῶν τοῦ Blass ἐπιχειρημάτων καὶ ἀποδείξεων καὶ τὰ τοῦ Engel, ὅσα δοκοῦσί μοι εἶναι ὀρθὰ καὶ ἄτρωτα.

Περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Engel κατὰ σύστασίν μου ὁ πρῶτον γεν. γραμματεὺς τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Ὁδ. Ἀνδρεάδης ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Νεολόγῳ, ἄρθρον καθιστῶν αὐτὸ γνωστὸν τοῖς ἡμέτεροις καὶ συνιστῶν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ τοῖς γινώσκουσι τὴν Γερμανικὴν.

Ἄλλ' ἴσως παράδοξον φανήσεται, ὅτι Ἕλληνας, περὶ ἑλληνικῆς προφορᾶς γράφων καὶ πρὸς φιλέλληνας Γαλάτην ἐπιστέλλων, φροντίζει μαθεῖν τί λέγουσιν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς προφορᾶς καὶ τί κατ' αὐτῆς οἱ γερμανοὶ φιλόλογοι· τοῦτο ὡς ἀπαραίτητος ἀνάγκη ἐπιβάλλεται ἡμῖν, διότι ἡ πραγματεία τοῦ Blass πολλῶν ἐκλόνισε τὰς πεποιθήσεις οὐ μόνον ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἴσως δὲ καὶ ἐν Γαλλίᾳ· «οἱ ἐρωτηθέντες φιλόλογοι λέγει ὁ Engel, ἀπεκρίνατό μοι, ἀνάγνωτε τὸ σύγγραμμα τοῦ Blass, περὶ προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσῃς, διότι ἐν αὐτῷ εὐρήσεται τὰ τελευταῖα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης· οὕτως εἰς τὸ ζήτημα ἔθηκε πέρας» νομίζω δὲ ὅτι καὶ ὁ μακαρίτης Egger μετέβαλλε γνώμην, οὐδ' ἦν, ὡς πρότερον, ὑπεραδυστήτης τῆς καθ' ἡμᾶς προφορᾶς, τὴν πραγματείαν τοῦ Blass ἀναγνοὺς.

Τούτων ἕνεκα τὴν πραγματείαν ταύτην, ἥτις θεωρεῖται κρηπὶς καὶ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ μέγα τῶν ἐρασμικῶν ὀφείλομεν βαδανίσαι καὶ ἐξελεῖξαι.

Χαίρετε καὶ ὑγιαίνετε!

ὁ ὑμέτερος φίλος

(ὁ ποι.) **HP. ΒΑΣΙΑΔΗΣ.**

ΛΕΙΨΑΝΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΝΑΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΓΙΑΣΜΑΣΙΝ*.

Ἐάν μ' ἐκπλήττη τὸ πλῆθος τῶν ἀγιασμάτων τῶν ἐν Κων/πόλει καὶ τοῖς πέριξ, ἐάν μ' ἐκπλήττη πλεόν ἢ δωπὴ τῶν ἀρχαίων καὶ δοκίμων βυζαντινῶν χρονογράφων, μ' ἐκπλήττει πολλῶ περισσότερον ἢ ἀνεξήγητος ἡμῶν τάσις ὅπως ζητῶμεν ἐπιμόνως ἐντὸς τῶν λειψάνων οἰασθῆποτε παλαιᾶς οἰκοδομῆς ἰχνη βαζαντινοῦ ναοῦ. Δις οὐαὶ ἡμῖν τε καὶ τοῖς βυζαντινοῖς ἐάν πλησίον παντός ἀγιασματος τῆς σήμερον ἀνερευνώμεν ὅπως ἐκχώσωμεν ναὸν τινα βυζαντινόν, ἐπὶ προσδοκίᾳ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ παρὰ ἢ ὑπὸ τὸ νῦν ἀγίασμα. Νομίζω μᾶλλον λογικόν καὶ προσδόκιμον τὸ ἐρευνᾶν κατὰ ἐννενηκόντα τοῖς ἑκατὸν πρὸς εὐρεσίην, ἐγγύς ἢ μακρὰν τοῦ ἡγιασμένου ὕδατος, ἐρειπίων καὶ λειψάνων νυμφαίου, κινστήρης, ἢ λουτροῦ, καθὼς ἐπίσης καὶ θεμελιῶν καὶ ἰχνῶν ἀνακτόρου, μεγάλης τινὸς οἰκίας, σχολῆς, ἢ πραιτωρίου, σιτοβολῶνος, ἐμβόλου, καὶ τῶν ὁμοίων. Ἀσχέτως μάλιστα πρὸς τὰ ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἱστορίας πορίσματα οὐδένα βλέπω λόγον ἢ μομφὴν λαθραίαν κατὰ τῶν βυζαντινῶν ἐν τῇ ἐπιμόνῳ ἐκζητήσῃ ναοῦ παλαιοῦ παρ' ἑκάστον λειψάνον δομικῆς, παρὰ πᾶσαν σωρείαν πετρῶν καὶ πλίνθων, ἐγγράφων τε καὶ σταυροφόρων. Ἐπιμονὴ τοιαύτη προστίθῃσι, φίλοι μου, βάρος εἰς τὴν κατὰ τῶν βυζαντινῶν μομφὴν ὅτι διαρκῶς ἐκτίζον ἐκκλησίας καὶ μονὰς, μομφὴν, ἣν πρέπει πάσῃ δυνάμει ν' ἀποκρούσωμεν. Ἡμεῖς, τούναντιον, ἐποικοδομοῦμεν καὶ προάγομεν ταύτην διὰ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ ἀναδιδάσκει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῖς πέριξ ναῶν εἰς δισχιλίους περίου.

Φρονοῦσί τινες, πολὺ πιθανῶς οἱ πλείονες ἡμῶν, ὅτι ὅπου σήμερον ἀγίασμα, ἐκεῖ ναὸς ἔκειτο βυζαντινός· ἀνεξήγητος ἔστι μοι, μὴδὲ λογικῶς, μὴδὲ ἱστορικῶς ἀκριβομένη, ἢ διὰ τοιαύτης θεωρίας εἰσαγομένη διψασία ἀρχή: ἢ ὅτι πᾶς ναὸς παρὰ βυζαντινοῖς εἶχε τὸ ἴδιον ἀγίασμα, ἢ ὅτι βυζαντινοῦ τινὸς ναοῦ κρημνισθέντος ἀνέβλυσεν ἡγιασμένον ὕδωρ ἐφ' οὗ τόπου ἐκεῖνος ἔκειτο. Πρὶν ἐπιληθῶ τῆς ἐξετάσεως τῶν δύο τούτων τῆς πρώτης θεωρίας συμπερασμάτων, δεόν ἵνα ἐξετάσω τὸ πρόβλημα ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ κατάρξεως καὶ μορφῆς, εἶτα δ' ὑπὸ πᾶσαν ἐποχὴν ὑπ' ὅσιν ἡμῶν ὑποβάλω τὴν κρίσιν καὶ τὴν γνώμην μου. Πρώτη μορφή τοῦ προβλήματος· Ἐν ᾧ τόπῳ βυζαντινοὶ ναοὶ ἠγείροντο, (ὀρθονοῦν ἀναφέρονται παρὰ βυζαντινοῖς) ναοὶ δεκαπέντε, σήμερον ἀριθμοῦνται τριάκοντα σχεδὸν ἀγίασματα. Ἄρα ὑπῆρχον τριάκοντα ναοὶ ἐν Ἐξωκιονίῳ, δῆλον οὖν Ἐξ-Μαρμαρίοις, οὗς οὐ σημειοῦσιν οἱ βυζαντινοὶ χρονογράφοι καὶ συγγραφεῖς συναξαρίων, οὐδ' ὁ τούτους συνοψίσας Δουκάγγιος.

Πρὸ τινος ἀνέγγων ἐν τῇ Βυζαντινολογικῇ Ἐπιθεωρήσει τοῦ κ. Κρούμπαχερ τὰ βυζαντινὰ desiderata

(*) Δημοσιεύομεν ὡδε τὴν γνώμην, ἣν περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἀγιασμάτων ὑπέβαλεν ὁ κ. Μ. Γεδεὼν τῇ Ἐτικρίᾳ τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς πρακτικῶς ἀποστοῖς, τοῖς δημοσιευθεῖσιν ἐν τῷ προτέρῳ τεύχει.

τοῦ φίλου μου Σπύρου Λάμπρου, καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὅπου οὐδαμῶς ἐξαντλεῖται ἡ ὕλη τῶν ἡμῶν ἐν τούτῳ γε πεποθημένων. Πρὸς τὴν κατάληψιν τῶν τε βυζαντινῶν χρονογράφων καὶ τῶν εἰς τὴν τοπογραφίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναφερομένων πόσα ποθοῦμεν ὅτι δεόν ἵνα γένωνται; Πλὴν ἐτέρων, ἀνάγκη ἵνα τεθῆ ζήτημα, ἀν ἀναφέρωσι πάσας τὰς τῆς πρωτεύουσος ταύτης ἐκκλησίας καὶ μονὰς, ἢ μᾶλλον διὰ τινὰς λόγους ἀναφέρουσιν ἐκείνην καὶ ταύτην: πόσαι κατὰ τοῦτον ἡκμασαν τὸν αἰῶνα, καὶ πόσαι κατ' ἐκείνον: πόσαι διετήρησαν τὸ ὄνομα αὐτῶν διαρκούντων τῶν δέκα καὶ ἐνὸς αἰῶνος ἐκείνων, καὶ πόσαι ποσάκις ἠλλάξαν ὄνοματα ἐν μιᾷ χιλιετηρίδι.

Οἱ χρονογράφοι τῶν βυζαντινῶν οὐδαμῶς ἦσαν ἀναγκασμένοι ἵνα μιμηθῶνται πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· ἀνέφερον ἐκείνας βεβαίως, ὧν πλησίον ἐκείντο μεγάλας τινὲς οἰκίαι, ἀνέφερον ἐκείνας, παρ' αἷς συνέθη γεγονός τι σπουδαῖον, δημοτικὴ τις στάσις, πυρκαϊά, καθαίρεσις, ἐξορία μεγιστάνος τινος, ὅσας ἐκρήμιζε σεισμός κτλ. Ἀσχέτως πρὸς ταῦτα, ὁ Κεδρηνός ἀπαριθμεῖ κατ' ὄνομα ναοὺς τριάκοντα καὶ τέσσαρας ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνα ἀνακτισθέντας, ἐπισκευασθέντας ἢ ἐκ θεμελιῶν ἐγεγῆντας. Ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἄχρις ἡμῶν γνωστῶν ναῶν ὀλίγους ἀναφέρουσιν οἱ γνωστοὶ καὶ ἐκδεδομένοι χρονογράφοι, πολλοὺς δ' ἐγνώρισαν ἡμῖν τὰ Μνηαῖα, καθὼς τοὺς τῆς ἁγίας Ἐλεούσης, Ὁραιοζήλης, Ἀρματίου, Θεοτόκου Κουράτορος, Ἰωάννου Θεολόγου ἐν τοῖς Βεάτου, Πέτρου τοῦ Τελώνου, Γαβριὴλ ἀρχαγγέλου ἐν Χάλδαϊς, Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης «πέραν ἐν τοῖς Σολομώντος» καὶ ἄλλους· ἐγγράφα πατριαρχικὰ κατέστησαν γνωστοὺς ἐτέρους, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ Μηνᾶ Σύνοδος, πληροφόροῦσα ἡμᾶς ὅτι ὑπῆρχον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5' αἰῶνος αἱ Μοναὶ: Θεοτόκου πλησίον ἀγίου Λουκᾶ, Ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ Αἰθρίῳ, προφήτου Ἰωάν, ἁγίας Ἐρμιόνης, ἀγίου Ζηνοβίου, ἀγίου Δομητίου, ἀγίου Εὐφημίου, Ὁωμᾶ ἐν τοῖς Μοδέστου, Θεοδώρου ἐν τῇ Πέτρα, Κύρου ἐν τοῖς Ἐλεδίκου κτλ. κτλ. Τινῶν ἐκ τούτων δεόν ἵνα ἀκριβῶσμεν τὴν ὑπαρξίν, ἐξηγουῦντες φράσεις τινὰς οἰκίας τοῖς Μνηαίοις. Τί σημαίνει παραδειγματος χάριν, «Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ κείμενος ἐν ταῖς Βλαχέρναις»; Ναὸν ἢ λειψάνον ἀγίου; — Ἄγνωστον ἐπακρίβως: πῶς ἐξηγήσομεν τὴν ἐν τῷ «ἰδίῳ οἴκῳ» κατάθεσιν τοῦ λειψάνου Πέτρου τοῦ Τελώνου; καὶ ἐν τούτοις εὐρήσομεν ὅμοια τούτοις οὐκ ὀλίγα, τέως ἀνεξήγητα, λίαν ἀκρίτως δὲ ἀνεγράφαμεν ναοὺς ὑπὸ τοιαῦτα ὀνόματα, πολὺ πιθανῶς ἀνύπαρκτα. Ἐάν δ' ἐκ τινος πατριαρχικοῦ γράμματος ἢ γραμμῶν τινῶν, ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ καὶ τῶν Μνηαίων μαθάνωμεν ἑκατὸν ναοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, δυνάμεθα ἵνα διῶχυσθῶμεν ὅτι παραπέμπουσιν εἰς λήθην ἰσαριθμούς ναοὺς οἱ βυζαντινοὶ χρονογράφοι; δύναται τις εἰπεῖν ὅτι πλὴν ὧν γινώσκομεν τετρακοσίων ἐδομηκόντα καὶ πλεόν ναῶν, κατὰ τὴν ἐμὴν (οὐκ ἀκριβῆ) ἀριθμῶν, ὑπῆρχον ἕτεροι τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν, οὗς δωπὴ παρέδωκαν οἱ χρονογράφοι καὶ οἱ συναξαρισταί; — Καὶ διατί παρεσιώπησαν αὐτούς; Τί δὲ περιεργον, ἐξοκον, εὐφημον ἢ πολυδύφημον εἶχον οἱ δεκαπέντε ναοὶ τοῦ Ἐξωκιονίου, ἢ οἱ δέκα τοῦ Πετρίου

καὶ τούτων μόνων ἐγένετο μνεία, παρελείφθησαν δὲ ἐκεῖ μὲν ἕτεροι δεκαπέντε, ἐνταῦθα δὲ ἕτεροι δέκα, ἵτοι τοσοῦτοι, οὗς σήμερον ἀνευρίσκωμεν διὰ τῶν ἀγιασμάτων, εἴαν γένηται πιστευτὸν ὅτι πᾶν ἀγίασμα κείται σήμερον ἐφ' οὗ τόπου παρὰ βυζαντινοῖς ἠγεῖρετο ναός; Οὐδαμῶς δικαιολογεῖται σιωπὴ τοιαύτη· σιωπῆ τις ἐκ δέκα μίαν, ἐξ ἑκατὸ τρεῖς, τέσσαρας, δέκα· ἀλλ' ἐκ χιλίων ἢ ἀναγράφη τις τὰς ἡμῖς, ἵνα μνησκηται μόνων πεντακοσίων ἐκκλησιῶν, ἔστι τι διαμπερὲς ἀκατάληπτον καὶ ἀγγέλους καὶ βροτοῖς. Φρονῶ ὅτι εἴπερ οἱ χρονολογῆται καὶ συναξαριστὰι παρέλιπόν τινας, ὁ τῶν μὴ ἀναγραφόμενων ἀριθμὸς ἔστιν ἀσήμαντος· ἄλλως δὲ τῶς ἀνεξέταστον ἔμεινε πῶσα ὀνόματα καὶ πόσους πατρῶνας ἀγίους ἠλλάξεν ἑκαστὸς τῶν μικρῶν ναῶν ἐντὸς χιλίων ἐτῶν.

Ἡ ὑπαρξίς ἄρα χιλίων ἀγιασμάτων οὐδόλως ὑπονοεῖ καὶ τὴν ὑπαρξίν ναῶν χιλίων παρὰ βυζαντινοῖς. Ἄλλ' ἔχω καὶ τινα πορίσματα, τεχνικῆς, ἱστορικῆς, ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, ἅτινα ἀποκρούουσι τὴν θεωρίαν τῶν ζητούντων καὶ καλὰ ἵνα εὐρωσὶ ναῶν ἐρείπια παρὰ τοῖς ἀγιάσμασιν.

Ἐν αὐτῷ τῷ Φαναρίῳ γινώσκω ἕνδεκα ἢ δώδεκα ἀγιάσματα, ὧν τὰ πέντε εἰς περιψέφειαν βραχυτάτην, κείμενα εἰς ἀπόστασιν πέντε λεπτῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ πέμπτου, τὰ δὲ τρία ὀρεθὸν ἐπάλληλα (ἔπεται ἀριθμῶδες ἀκριβοῦς καὶ περιγραφή· τούτων καὶ ἐτέρων) καὶ κατὰ βυζαντινὸν ὄρον «ἐγγίστα καὶ σύγκολλα». Ἀδύνατον ἵνα ἐξηγησῶ τὸ ἐπάλληλον αὐτῶν ὡσεὶ κρεμαστῶν βαβυλωνείων κίπων, ἐνῶ περίεξ οὐδὲ μακρὰν αὐτῶν ἔκειτο χέρσου γῆς ἑκαταεὶς πολλή, κατὰ τὸν Ἰ' αἰῶνα, κατ' ἐμὲ, καὶ πῶς ἄχρις αὐτοῦ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἔρημος; Τόσοι ναοὶ λοιπὸν ὑπῆρχον; ἀλλοίμονον! Ἡ συνύπαρξις «ἐγγίστα καὶ σύγκολλα» τοσοῦτων ναῶν, ἢ ἐν ἐνὶ οἴκῳ δύο ναῶν ὑπαρξίς, ἀποδεικνύει τοὺς βυζαντινοὺς φανατικῶς φρενοβλαβεῖς. Τοῦθ' ὅπερ οὐδέποτε θέλω εἰπεῖ, μῆτε ὑμεῖς, ἀγαπητοί.

Γνωστὸν ὅτι πολλὴ προέκτασις γῆς, ἀπὸ Γενίκαπὶ μέχρι τῆς πύλης τοῦ Φαναρίου καὶ πρὸς τὸν Παλατῶν, ἦν μέχρι τῆς ἀλώσεως θάλασσα, καὶ ὅτι τοῦτο τὸ μέρος ἔχερσάθη διὰ τῶν περιρσευμάτων τῆς οἰκοδομῆς τοῦ τεμένουσιν Σουλτᾶν Μεχμέδ καὶ αὐτῆς τῆς ἀποχωματίσεως τοῦ λόφου ἐκείνου· εἰς τὸ μέρος αὐτὸ κείται σήμερον ἀγίασμα τῆς ἀγίας Μαρίας· εἰς αὐτὸ καὶ παρ' αὐτὸ οὐδεὶς δύναται νῆφον ἵνα ζητῆ βυζαντινῆς ἐκκλησίας ἴχνη, διότι δευχθήσεται καινὰ δαιμόνια συνεισάγων περὶ βυζαντινῶν, ὅτι δῆθεν οὗτοι ἐκτιζόν ναοὺς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης.

Ἐν τοῖς πλείστοις ἢ τοιαύτη θεωρία ἀντίκειται πρὸς τὴν ἱστορίαν. Προχωρῶ. Τὸ ἐνταῦθα Μετόχιον τοῦ ἀγίου Τάφου κατέχει σήμερον ἀγίασμα τοῦ ἀγίου Μηνᾶ. Τί δηλοῖ τοῦτο; — ? Ὅτι δύο παρῆκεντο ἀλλήλαις ἐκκλησίαι ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν Καντακουζηνῶν ταύτης, τῆς γενομένης εἰτα Μετόχιον; — Ἄλλὰ μάρτυς ἀξιόπιστος, ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων λέγει ὅτι εἰς ὑπῆρχε ναὸς καὶ οὗτος μικρότατος. Ἀφ' ἑτέρου πάλιν: εἰσὶ γνωστὰ τὰ λείψανα καὶ ἴχνη τοῦ ἑτέρου τῶν ἐν Φαναρίῳ ναῶν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, καὶ ὅμως οὐδὲν ἴχνος ἀγιάσματος αὐτοῦ κειμήμεθα. Τί δὲ

συμπεραίνομεν ἄρα γε; κατὰ τῆς ἀντιθέτου μοι θεωρίας ἢ ὑπὲρ αὐτῆς, ἐκ τῆς ὑπάρξεως ἀγιάσματος τῆς ἀγίας Ἄννης ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Μουχλίου; — Τῷ 1351 λεπτομερῶς εἰς ἐπίσημον ἱστορικὸν ἔγγραφον τοῦ πατριάρχου Καλλιόστου περιγράφεται ὁ ναὸς οὗτος· οὐδεμία δ' ὅμως ἐν αὐτῷ γίνεται μνεία ναοῦ τῆς ἀγίας Ἄννης, οὔτε παρῆς οἰας δηποτοῦν ὕδατος ἠγιασμένου. Μῆτε ἐκρημίσθη ὁ ναὸς, ὥστε ἵνα σώζηται σήμερον ἀνάμνησις αὐτοῦ διὰ τῆς ἀγίας Ἄννης, οὔτε ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο γνωρίζεται ἡμῖν. Τίς ἤδη νῆφον δύναται ἵνα διῶχρησθῆ ὅτι ὅπου νῦν ἀγίασμα, ἐκεῖ παρὰ βυζαντινοῖς ἦν ναός;

(Ἀκολουθεῖ).

ΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΓΕΩΡΓΙΩΝ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἄστρων κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Τοιοῦτον τίτλον φέρει μελέτη δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ *Annuaire du Bureau des Longitudes* τοῦ 1891 ὑπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Α. Κορνι, μέλους τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀξιολογώτατου τούτου ἐτησίου δημοσιεύματος, συντασσομένου ὑπὸ τῶν σοφῶν τῶν δημοσιευόντων ἐτησίως, ἀπὸ τοῦ 1795, ἦτοι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Γραφείου τούτου, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον *Connaissance des Temps*, ἀπὸ τοῦ 1679, ἐκδιδόμενον ἀστρονομικὸν δημοσίευμα.

Ὁ Κορνι, κατ' ἐντολὴν τοῦ Γραφείου τούτου, ἀνέλαβε νὰ διαφωτίσῃ λεπτομερείας τινὰς τοῦ σπουδαίου ζητήματος τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ φασματοσκοπίου πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος. Ἀναλαβὼν δὲ τὸ ἔργον μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης τὸν σοφὸν καθηγητὴν σαφηνείας καὶ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας, ἐξετάζει ἐν πρώτοις τὸ ζήτημα ὑπὸ ἔποψιν ἱστορικὴν, ἐπισυνάπτει δὲ ἐν τῇ παρούσῃ μελέτῃ ἐκθεσιν τῶν κυριωτέρων τῶν μέχρι τοῦδε διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων.

Τῆς μελέτης ταύτης ἐκτενῆ πῶς περιλήψιν δημοσιευόμεν ἄρα τῶν ἀναγνωστῶν τῆς **Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως**, νομίζοντες ὅτι ἀναπληροῦμεν οὕτως ἐν τῶν κενῶν τῶν ὑπαρχόντων ἐν ἀπασιν τοῖς γνωστοῖς ἡμῖν πρὸς διδασκαλίαν τῆς Φυσικῆς ἐν ταῖς Σχολαῖς τῆς μέσης παιδείσεως συντεταγμένους βιβλίους, κενῶν δικαιολογουμένων ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς ἰσως πενιχρότητος τῶν διδασκτικῶν ἡμῶν βιβλίων, ἧς ἀξιόλογον ἐξείρεσιν ἀποτελοῦσι μόνα τὰ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου λίαν σεβαστοῦ διδασκῆλου καὶ νῦν προσφιλεστάτου συναδέλφου κ. Ἀνδρέα

Σπαθάρη, ἀτρώτοις πόνοις καὶ μόχθοις, συνταχθέντα, τῷ 1886, **Στοιχεῖα Πειραματικῆς Φυσικῆς.**

Ὁ Cornu, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, προτάσσει ἱστορικὴν τοῦ ζήτηματος περιλήψιν.

Ἐνόμισα, λέγει, ὅτι ἱστορικῆς τις περιλήψις τῆς νέας ταύτης μεθόδου, ἣτις προώρισται τοσαύτας νὰ παράσχη ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν Ἀστρονομίαν, θὰ ἦτο ἀπὸ τοῦδε ἐνδιαφέρουσα. Ὁκ καταστῆ δι' αὐτῆς δῆλον ὅτι καὶ αὕτη, ὡς ὅλοι οἱ κλάδοι τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἦτο τὸ προῖον πολλῶν ἀγώνων· ἡ σπουδὴ τῶν διαφορῶν φάσεων, ὑφ' ἧς παρουσιάσθη αὕτη, θὰ ἔχη τὸ πλεονέκτημα ν' ἀναδείξῃ τὰς κυρίας αὐτῆς γραμμὰς, νὰ δείξῃ τὰς δυσκολίας ἧς ὑπερεπήδησαν καὶ τὰς μενούσας εἰσέτι πρὸς ὑπερεπήδησιν, ὅπως ἐπιτευχθῶσι τὰ τοσοῦτον πολῦτιμα ἐξαγόμενα, ἅτινα αὕτη εἶνε ἱκανὴ ν' ἀποδώσῃ.

Πρὸ τῆς ἱστορικῆς ταύτης περιλήψεως ὁ συγγραφεὺς προλογιζόμενος σημειοῖ ὅτι, προκειμένου μὲν περὶ πλανητῶν, οἱ ἀστρονόμοι, μετροῦντες τὰς γωνιώδεις μεταθέσεις τῶν ἀστέρων ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου καὶ συνδυάζοντες τὰ ἐντεῦθεν ἐξαγόμενα μετὰ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ἐποχῆς τῶν φαινομένων καὶ μετὰ τῶν νόμων τῆς καθολικῆς ἑλξως, κατορθοῦσι νὰ ὀρίσωσι τὰς πραγματικὰς κινήσεις αὐτῶν ἐν τῷ διαστήματι, τὴν περὶ τὸν Ἥλιον τροχίαν αὐτῶν, τὰς ἀποστάσεις, τὰς ταχύτητας καὶ τὰς μάζας αὐτῶν, τὴν διὰ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος πορείαν τῶν κομητῶν, τὴν ἐν τῷ διαστήματι κίνησιν αὐτοῦ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, τέλος δὲ νὰ ἀποκτήσωσι δεδομένα τινὰ ἐπὶ τῆς μάζης ἐνίων συστημάτων ἀστέρων ὑποβελημένων εἰς τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν ἑλξιν.

Προκειμένου ὅμως περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, αἱ πλείους τῶν μεθόδων, αἵτινες ἐπιτυγχάνουσι προκειμένου περὶ τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος, ἀστοχοῦσιν, ἔνεκα τῆς ἀφ' ἡμῶν ἀπέριου ἀποστάσεως τῶν ἀπλανῶν, καὶ εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιστάσεις κατωρθώθη νὰ ἐπιτευχθῶσι καὶ περὶ αὐτῶν θετικὰ τινὰ ἐξαγόμενα.

Εἶτα ὁ συγγραφεὺς ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἀπροσδοκίτου ἐπιουρίας, ἣν παρέσχε ἐν τὴν Ἀστρονομίαν ἡ μελέτη τῶν φωτεινῶν φασμάτων ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καὶ θεωρεῖ τὴν ἐπιουρίαν ταύτην τοσοῦτω μᾶλλον πολῦτιμον, ὅσῳ διότι χρησιμοποιεῖται εἰς περιστάσεις καθ' ἧς ἡ καταμέτρησις τῶν φαινομενικῶν γωνιωδῶν μεταθέσεων τῶν ἀστρῶν, βᾶσις τῶν συνήθων μεθόδων, καταδεικνύεται ἀνίσχυρος πρὸς ἀνακάλυψιν κινήσεως. Ἀληθῆς ἀναστάτῳσις λέγει, ἐγένετο ἐν τῇ Ἀστρονομίᾳ ἅμα τῇ εἰσαγωγῇ τῆς φασματικῆς ἐρεύνης τοῦ φωτὸς τῶν οὐρανίων σωμάτων, διότι δι' αὐτῆς ἡ οὐρανίος Μηχανικὴ ἀπέκτησε νέον καὶ ἀπροσδόκητον στοιχεῖον, ἦτοι τὸν προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀστρου κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀκτίνος, τὴν ἄλλως λεγομένην συνισταμένην τῆς ταχύτητος κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ παρατηρητοῦ.

Ὅτω τὸ φασματοσκοπίον ἀπέβη τὸ συμπλήρωμα τοῦ τηλεσκοπίου· διότι, ἐὰν τὰ ὀπτικά ὄργανα τε-

λειοποιηθέντα καθιστῶσιν αἰσθητὰς τὰς ἰδιαιτέρας κινήσεις τῶν ἀπλανῶν, ἢ ὑπὸ τῶν ὀργάνων τούτων μετρούμενη μεταθέσις ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου ἀντιστοιχεῖ μόνον εἰς τὴν ἐγκαρσίαν συνισταμένην τῆς ταχύτητος, ἐνῶ ἡ μελέτη τοῦ φάσματος ὀρίζει τὴν κατὰ μῆκος συνισταμένην αὐτῆς. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ νέου τούτου στοιχείου ἔχει ἴδιον χαρακτηριστικὸν μὴ ἀπαντῶν ἐν τῇ τηλεσκοπικῇ παρατηρήσει, τὸ ἐξῆς· ἐκείνη μὲν εἶνε πάντοτε διδόμενον γωνιωδές, ἦτοι ἐπικισθητῶς σχετικὸν καὶ ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς ἀποστάσεως, ἐνῶ ὁ φασματικὸς προσδιορισμὸς, τούτων, εἶνε ἀπόλυτος, ὡς ἀνεξάρτητος τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἀπλανοῦς· εἶνε οὕτως ἀπηλλαγμένος τῆς τοσοῦτον δυσχεροῦς γνώσεως τῆς παραλλάξεως· εἶνε λοιπὸν προωρισμένος νὰ ὀρίσῃ ἡμέραν τινὰ τὰς πραγματικὰς τῶν ἀστέρων ἀποστάσεις.

Οἱ ἀστρονόμοι ἐνόησαν πᾶσαν τὴν σπουδαιότητα τῆς νέας μεθόδου, καίτοι αὕτη ὑπολείπεται εἰσέτι ὡς πρὸς τὴν ἀκριβείαν· τακτικαί ὅθεν ὑπηρεσίαι φασματοσκοπήσεως τῶν ἀστέρων συνέστησαν ἐν τοῖς Ἀστεροσκοπείοις πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος τῶν κυριωτέρων ἀπλανῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος. Ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ἀναμύονται ἀποτελέσματα γονιμώτατα.

Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται ἐπὶ δύο διακεκριμένον ἀρχῶν ἐκτεθησομένων κατωτέρω· ἡ πρώτη, καλουμένη ἀρχὴ τοῦ Doppler, ἀνακαλυφθεῖσα τῷ 1842, εἶνε θεώρημα τῆς Κινηματικῆς ἐκφράζον τὴν φαινομενικὴν μεταβολὴν τῆς περιόδου πηγῆς τινὸς παλλομένης ἐν κινήσει· ἡ δευτέρα εἶνε ἀρχὴ τῆς Ὀπτικῆς, διατυπωθεῖσα τῷ 1848 ὑπὸ τοῦ Fizeau καὶ ἀκριβῶς μετροῦσα τὴν φαινομενικὴν ταύτην μεταβολὴν τῆς περιόδου φωτεινοῦ κύματος ἐν τῇ μεταβολῇ τοῦ διασκεδαζομένου τοῦ φωτὸς.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι τὸ θεώρημα τοῦ Doppler εἶνε γενικὸν ἐφαρμοζόμενον ἐπίσης καὶ εἰς τὰ ἡχητικὰ καὶ εἰς τὰ φωτεινὰ κύματα, ἀλλ' ὅτι τοῦτο, εὐχερῶς ἐπαληθεῖται ἐπὶ τῶν ἡχητικῶν κυμάτων, παρέσχε μεγίστας δυσχερείας προκειμένου περὶ φωτὸς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ Doppler ὄλεσε χερῶς ἠπατήθη ἐπὶ τῶν ὀπτικῶν φαινομένων, ἅτινα εἶνε ἀποτελέσματα τῆς κινήσεως τῆς φωτεινῆς πηγῆς. Ἐδέησε δὲ νὰ ἐπέμβῃ ἡ ὀπτικὴ ἀρχὴ ἵνα τεθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ θέσιν· διότι ἡ ἀρχὴ αὕτη ὀρίζει συνάμα καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν τάξιν τοῦ μεγέθους τοῦ φαινομένου πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐπιδράσεως τῆς κινήσεως τῆς πηγῆς καὶ πρὸς μέτρησιν τῆς ταχύτητος τῆς κινήσεως ταύτης. Τὸ ὀπτικὸν τοῦτο φαινόμενον, διαγχαρῶν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Fizeau, συνίσταται εἰς τὴν μεταθέσιν τῶν βαθιδώσεων τοῦ φάσματος τῆς φωτεινῆς πηγῆς, μεταθέσιν πάντοτε ἐλαχίστην ἔνεκα τοῦ καταπληκτικοῦ μεγέθους τῆς ταχύτητος τοῦ φωτὸς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ταχύτητα τῶν φωτεινῶν σωμάτων.

Ἐξακολουθῶν τὴν ἱστορικὴν προεισαγωγὴν του εἰς τὸ ζήτημα, ὁ Cornu παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἀπεδόθη

εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ὀπτικῶν ἰδεῶν τοῦ Doppler ἢ δέουσα σημασία, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἡ μελέτη τῶν ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος ἦτο ὀλίγον διαδεδομένη, ἐδέησε δὲ νὰ ἀνακλυσθῇ ἡ φωτοανάλυσις, μεταγενεστέρως κατὰ δέκα καὶ πλέον ἔτη, νὰ τελειοποιηθῶσι τὰ διασκευαστικὰ τοῦ φωτὸς ὄργανα καὶ ἡ ἐκ τούτων προκύψασα βαθεῖα γνώσις τῶν φωτεινῶν φασμάτων, ὅπως καταδειχθῇ ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν ἐπὶ τῆς μελέτης τῶν ῥαβδώσεων ἰδρυθειῶν μεθόδων.

Τούτου ἕνεκα καὶ σήμερον συγγραφεῖς τινὲς συνάπτουσιν ἀμέσως τὸ θεώρημα τοῦ Doppler εἰς τὰς ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Bunsen καὶ τοῦ Kirchhoff ὀρωμμένας ἐργασίας, ἐγκαταλείποντες οὕτως ἐν τῇ σκιᾷ τὴν ἀληθῆ ἀρχὴν τῆς μεθόδου ταύτης.

Η. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΕΠΙΘΗΣ.

Ἦδη αἱ τελευταῖαι ἀργυραὶ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες ἐσθέσθησαν ἐν τῷ ἀχανεῖ κόλπῳ τῆς θαλάσσης καὶ γλυκεῖα νηνεμία διεχύθη ἐπὶ τὴν φύσιν ἄπασαν. Ὁρχρᾶ, λίαν ὠχρὰ καὶ ὑπόλευκος ἔτι ἡ νυκτιπόρος Φοῖβη, ἡ χρυσοχίτων τοῦ αἰθέρος ἀνασσα, ἤρχετο ἐλαύνουσα τὸ ἐκ νεφελῶν ἀτμῶδες καὶ ἀεροκίνητον ἄμμα τῆς ἡ δὲ λαμπερὰ αὐτῆς ἀκτίς, προσπίπτουσα ἐπὶ τῶν ἡρέμα ὑπνωττόντων ἀνθέων τῆς κοιλάδος ἐφαιδρυνεν ἐν εἴδει χρυσοῦ ὄνειρου τὸν ὕπνον αὐτῶν.

Ἐν ἀνοδικαίῳ τῆς κοιλάδος ἄκρη εὐρηται οἰκίσκος ὠραίος ὡς δρυάδων Νυμφῶν ἐνδιαίτημα, ὃν ἐπιστέφουσι βαθυπράσινοι φυλλάδες καὶ ἐγγύς αὐτοῦ κρυσταλλόρροτος βρύσις κυλίει τὰ φλοισβίζοντα αὐτῆς νάματα.

Κατὰ τὴν σιγηλὴν ταύτην ὥραν ἐκάθητο ἐγγύς τῆς βρύσεως νεαρὰ κόρη, ὠραία ὡς Θεοκρίτου ποιμενίς, ἥτις τὸ βλέμμα πρὸς τὴν σελήνην ὑψούσα, ἐφαίνετο παραδεδομένη εἰς γλυκεῖς ἄμα καὶ μελαγχολικούς ρεμβασμούς. Ὑπάρχει θεῖός τις σύνδεσμος ἀκατανόητος ἀδελφοποιῶν τὰς εὐγενεῖς καρδίας μετὰ τῆς φύσεως, ἥτις ἀναπαοκρίνεται, τρόπον τινά, πρὸς τοὺς παλμούς αὐτῶν διὰ τῶν ἀφῶνων θεληγῆτρων τῆς, οἰνεὶ μειδιῶσα πρὸς τὰς χαρὰς καὶ παρηγοροῦσα τὰς θλίψεις των. Καὶ ὁ γλυκὺς οὗτος σύνδεσμος ὑπάρχει ἀληθὲς τῆς Προνοίας εὐεργέτημα· εὐτυχὴς ὅστις ἐν ὥρᾳ θλίψεως ἠδυνήθη ν' ἀνεύρη μυστηριώδη παρμουθίαν ἐν τῇ μελιχρᾷ τῆς Φοῖβης ἀκτίνι ἢ ἐν τῇ σπινθηροβόλῳ τῆς Ἡοῦς μαρμαρυγῇ, ἐν τῷ ἀνθοστέφει τοῦ ἔαρος κάλλι ἢ ἐν τῷ χιονοσκεπῇ μεγαλειῷ διαστέρου καὶ ἡρεμαίας χειμερινῆς νυκτός.

Αἰφάνης τοὺς ρεμβασμούς τῆς νεάνιδος ἀνέκοψεν ἠδὺς ἤχος μακρόθεν ἀκουομένου ἤσματος, ὅστις ὅμως ἠγγιζεν ὀλοέν· μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς ἐφάνη γη-

ραῖος ἐπαίτης προχωρῶν βραδεὶ βήματι. Ἦτο τυφλός· ἡ μακρὰ αὐτοῦ κόμη, λευκὴ ὡς τὰ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην περικυκλοῦντα τὴν σελήνην νέφη, κατέπιπτεν ἐπὶ τῶν ὤμων μεγαλοπρεπῆς ὡς ἡ τοῦ Ὁλυμπίου Διός· παρὰ τὰ περιβάλλοντα αὐτὸν ῥάκη ἐνείχεν ἰδιόζων τι μεγαλεῖον ἐν ταῖς κινήσεσιν· ἡ δὲ ὠχρὰ ἀλλ' εὐγενὴς φυσιογνωμία αὐτοῦ ἀναπαρίστα ἀρχαϊκὴν προτομὴν τοῦ ἀλαοῦ Μαιονίδου. Ἦδε κρατῶν λύραν, τὸν μόνον πιστὸν αὐτοῦ καὶ γλυκύφωνον σύντροφον :

Ἦλθ' ἐσπέρα καὶ γύνονται σκότη,
ἦλθ' ἐσπέρα, σιγᾷ ὄλ' ἡ φύσις,
τὸ πτηνὸν εἰς τὰ δάση ὑπνώττει,
κελαδεῖ μόν' ἡ αὖρα κ' ἡ βρύσις.

Λάμπ' ἡ Φοῖβ' εἰς τὰ σύννεφα ἦδη,
αἱ ἀκτίνες γελοῦν αἱ χρυσαῖ τῆς,
μόνος πλὴν ἀπορεῖ νὰ τὴν ἴδῃ
ὁ τυφλός, φεῦ! καὶ τλήμων ἐπαίτης.

Ἄστρον μάτην σωρεῖα ἀστράπτει,
μάτην ἔχει ὁ Φοῖβος αὐγὴν·
δι' αὐτὸν μαῦρον κάλυμμα θάπτει
τοὺς ἀστέρας, τὸν Φοῖβον, τὴν γῆν.

Τῶν ἀνέμων τὸν δέρει τὸ πνεῦμα,
βαίνει πλάνης, γυμνήτης, πεινῶν,
θαλερὸν τῆς ζωῆς του τὸ ρεῦμα
ὑπὸ μαῦρον ροχθεῖ οὐρανόν.

Ἦλθ' ἐσπέρα καὶ γύνονται σκότη,
εἴμ' ἐπαίτης, τὸν οἶκτον ζητῶ·
ἀδελφοί, δότε ὅπως καὶ ὅ τι·
ἐν ψυχίῳ, μ' ἀρκεῖ καὶ αὐτό.

Ἄδελφοί, δότε εὐσπλαγγῶς καὶ βλέπει
τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμὸς ἀγρυπνῶν·
αὐτοῦ εἴθε ἡ χεὶρ νὰ σᾶς σκέπη
ἀπὸ πόνων, κινδύνων, δεινῶν.

Δότε, κ' εἴθε ὁ Χρόνος ὁ γέρον
νὰ σᾶς φέρῃ χαρὰν διαρκῆ,
κ' εἴθε πάντοτε τ' ὄμμα σας χαῖρον
ν' ἀπολαύῃ τὸ φῶς τὸ γλυκύ.

Ἡ κόρη ἤκουσε συγκεκριμένη τὴν γλυκεῖαν καὶ σοβαρὰν ἐκείνην φωνήν, ἐναρμονίως συγκινημένη μετὰ τοῦ ἤχου τῆς λύρας· ἡ θέα τοῦ ταλαιπωρουμένου γῆρων κατέθλιβε τὴν καρδίαν τῆς.

— Ἐλθέ, γέρον, εἶπεν· ἐλθέ, πάτερ μου! ὁ ἀγροτικὸς οἰκίσκος μου εἶναι μικρός, ἀλλ' ἡ ταπεινὴ αὐτοῦ θύρα εἶναι πάντοτε ἀνοικτὴ πρὸς τὸν κεκηνηκότα ὀδοιπόρον· τὸ δειπνόν μου εἶναι πενιχρόν, ἀλλ' ἐξαρκεῖ νὰ θρέψῃ τὸν πεινῶντα ἐπαίτην τὸν ἐντεῦθεν διαβαίνοντα.

— Ἐσο εὐλογητὴ, ἐλεῆμον ψυχὴ! ἐν τῇ ἀφεγγεῖ καὶ ἀσκόπῳ πορεῖα μου διέτρεξα πόλεις πολυθρόβους ἐν αἰς ἡ ματαιόσπουδος τῶν ἀνθρώπων μυρμηκικὰ, πρὸς τὴν γῆν ἀενάως κυπτάζουσα, μοχθεῖ ἕνα ἐξ

αὐτῆς ἐξορύξη τὸ κατάρχτον ἐκεῖνο ὑπωχρον μέταλλον, ἀφ' οὗ μόνου ἐξαρτᾷ τὴν χαμαιζήλον καὶ γεώδη εὐδαιμονίαν τῆς· ἀλλ' οὐδαμοῦ εὐρον οἶκτον, οὐδαμοῦ ἠκούσα ἐκφρασιν συμπαθῆ, εἰμὴ ἐνταῦθα, ἐν τῇ ἀμιγεῖ ταύτῃ φύσει, ἧς τὸ ἀγνὸν κάλλος πιστῶς ἐγκατοπτρίζεται εἰς τὰς εὐγενεῖς ὡς ἡ σὴ ψυχᾶς.

— Εἶσαι τυφλός, πῶς ἐνοεῖς ὅτι τὸ μέρος τοῦτο διαφέρει τοῦ ἄστεος; ἐψιθύρισεν ἡ νεάνις, ἐκπληκτος ἀκούσασα τὰς φράσεις ταύτας, ξένος πρὸς τὸ στόμα κοινοῦ ἐπαίτου.

— Πρὸ μικροῦ ἔμαθον πρὸς διαβάτου, ὃν ἠρώτησα τὸ εἶδος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου τούτου. Εἰμί ποιητῆς, λάτρις τοῦ καλοῦ, καὶ ἤντλουν ποτέ τὴν εὐδαιμονίαν μου ἐν τῇ μυροβόλῳ καλλονῇ τῆς ἀγροτικῆς φύσεως, ἧτις λαλεῖ δι' ἰδίᾳς μυστηριώδους φωνῆς πρὸς τὰς ποιητικὰς καρδίαις. . . ἀλλ' οἴμοι! στερηθεὶς τῆς ὁράσεως, ἐστερήθην ἔτι καὶ αὐτῆς τῆς καθαρᾶς ἡδονῆς. . . Ἐδῶ ὁ ζέφυρος καταπραῦνει διὰ τῆς θείας δρόσου τοῦ τὴν ἀμινὸν τῆς θλίψεως ἐν τῇ καρδίᾳ· ἐκεῖ ἐν τῷ μελαγχολικῷ τῶν ἀνέμων ψιθύρῳ ἀκούει τις τὴν ἡχώ τῶν ἰδίων στεναγμῶν. Ἀδυνατῶ νὰ σὲ ἴδω, ἀλλ' ἡ φωνὴ σὲ παριστᾷ ὡς νεκρὸν· εἶθε ποτὲ μὴ σοὶ προσπνεύσῃ ὁ ἀνηλεὴς βορέας τῆς συμφορᾶς ὅστις προῶρος ἐσπεῖρε τὰς χιόνας τοῦ γήραος ἐπὶ τῆς κόμης μου!

— Εἶσαι ποιητῆς, γέρον! ἐπέειπε μετὰ πάθους ἡ κόρη· ἀγαπῶ τοὺς ποιητὰς· καταλαμβάνομαι ὑπὸ μυστηριώδους σεβασμοῦ ἀκούουσα τὸ εὐγενὲς αὐτῶν ὄνομα, οἶονεὶ ἀποπιέον τῆς δάφνης τὸ ἀγνὸν ἄρωμα. Φεῦ! καὶ ὁ πατήρ μου ἦν εἰς τῶν δαιμονίων ταύτων οὐδὲν τοῦ σεπτοῦ Ἑλικῶνος· ἀλλ' οἱ θορυβῶδεις βιωτικοὶ σάλιοι ταχέως τὴν αὐδὴν αὐτοῦ κατεσίγησαν, ταχέως ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τοὺς ζοφώδεις τοῦ μνήματος κόλπους! . .

— Τέκνον, ἡ λάβρος τῆς θυέλλης πνοὴ ἀνηλεῶς ραπίζει τοὺς ὄρνιθας τῶν Μουσῶν εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη πτερυγίζοντας· τοιαύτη τῆς Μοίρας ἡ ἀμειλικτος βουλή. Εἶσαι λοιπὸν ὄρφανή;

— Ναί, εἶμαι ὄρφανή· εἶμαι μόνη ἐν τῷ κόσμῳ ὡς μονήρης φοινῖξ ἐν μέσῳ ἀπεράντου ἐρήμου. Πρὸ τινων μόλις ἡμερῶν ἡ ἀγαπητὴ μήτηρ μου, ἀπαυδήσασα ὑπὸ τὸ μογηρὸν ἄχθος τῶν συμφορῶν, αἰτινες προῶρος τὸ μέτωπον αὐτῆς διηυλάκισαν ἀνεπαύθη ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ ἀτελευτήτου ὕπνου· τὸν δὲ πατέρα μου ἀπώλεσα ἐν ἡλικίᾳ πέντε μόλις ἐτῶν· τὸν ἐνθουμοῦμαι· ἦτο νέος τότε καὶ ἐπὶ τῆς ἀκμαίας αὐτοῦ μορφῆς τοῦ πνεύματος τὸ σφραγῖος κατωπτρίζετο. . . Φεῦ! δὲν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐστίχῃ αὐτοῦ· αἱ ἱερά τῆς Ἐκκλησίας ψάλα δὲν ἐβαυκάρισαν αὐτὸν πρὸς τὸ φέρετρον, τοῦ λιθάνου τὸ ἀρώματῶδες νέφος δὲν ἐθώπευσε προσπνέον τὸ ὄχρον τοῦ μέτωπον· τὸν κατέπτε τοῦ πόντου τὸ βραχθυρῶδες κύμα, τὸν κατεταχράτρωσε τοῦ λιθῶς ἡ λυσσώδης πνοή. . . Ἐπλόμεν ὁμοῦ μακρᾶν τῆς γενεθλίου πόλεως, ἐνθα πολλὰς εἶχε ποτισθῆ πικρίας, ἐκεῖνος, ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ πενταέτις τότε. . . καὶ μίαν αἴφνης φοβεράν

νύκτα τῶν λαιλῶν τὸ ἄγριον πνεῦμα ἀπέσβεσε τὸ γλυκὺ τῶν ἀστέρων φῶς, τοῦ πόντου τὸ οὐρανόμηκες κύμα ἤρξατο παταγωδῶς βραπίζον τὰς ὑψικρήμους πέτρας τῆς ἀκτῆς, ἐν δὲ τῇ σφοδρᾷ ταύτῃ πάλῃ τῶν στοιχείων, ἐν τῇ φοβερᾷ ταύτῃ ἀναστατώσει τῆς φύσεως ἡ περιδίνητος ναῦς διεπράγη καὶ οἱ ἀτυχεῖς πλωτῆρες ἐπέσομεν εἰς τὸ φουάττον κύμα, ἀνυπεράσπιστα ἔρμαϊα τῆς μηκωμένης λαίλαπος! . . ὦ! οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν φοικὴν τῆς ὀρφνείας ἐκείνης νυκτός! ἐν ᾧ ἡ μήτηρ μου ἀπελπὶς μ' ἔθλιβεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς, εἶδον τὸν πατέρα μου ἐπὶ στιγμὴν ἀνδρείως κατὰ τῶν κυμάτων παλαιόντα καὶ ἀγωνιζόμενον ἵνα σώσῃ ἡμᾶς. ἀλλ' αἴφνης νέον κύμα πελώριον ὡς τιτάν ἐφορηήσαν, τοὺς πάντας ἐκλυδώνισε καὶ κατεκρήμυνισε τὸν προσφιλῆ μου γενήτορα εἰς τοὺς ἀνηλείους τῆς ἀθύσου κευθμῶνας· ταυτοχρόνως δὲ στιβαρὰ, ἀλλ' ἀγνωστος χεῖρ, ἀρπάσασα ἡμᾶς τὰς δύο, σριγκτῶς ἔτι ἐνηγκαλισμένας, ἡμιθανεῖς ἐκ τοῦ τρόμου καὶ τῆς υπερτάτης συγκινήσεως τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἔρριψεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ ἀπέδω ἡμῖν τὴν ζωὴν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν εὐτυχίαν. . . Ἐτη παρήλθον ἔκτοτε καὶ τὴν μνήμη τοῦ αἰδοῦ πατρός μου, ὡς ἱερὸν κειμήλιον ἐτήρησα βαθέως ἐγκαταραγμένην ἐν τῇ καρδίᾳ μου· ποσάκις ἐν τερπνῷ πλήν ἀπατηλῷ ὄνειρῳ δὲν εἶδον τὴν φίλην αὐτοῦ μορφήν, ποσάκις δὲν ἐνόμισα ἡχοῦσαν τὴν κύκνειον αὐτοῦ ψῆδὴν ἐν τῷ παθητικῷ τῆς φιλομῆλας τόνῳ, ἡδὺ λαλούσης ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός! . . με πληροὶ παρηγόρου ἡδονῆς τὸ ζοφερόν τῆς μυστηρίου.

— Φεῦ, τέκνον, εἶπεν ὁ γέρον στενάζων ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν βαθείας τραγικῆς ἀναμνήσεως ἧς ἡ μελάγχολος ἀκτίς ἔλαμπε πενθίμως ἐν τῷ ζόφῳ τῆς ψυχικῆς ὀδύνης τοῦ ὡς φλόξ ἡφαιστείου ἐν μέσῳ νυκτός· καὶ ἐγὼ εἶμι δυστυχῆς· ὑπῆρξα πολυπλάκητος ὡς ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εὐτυχῆς ὡς ἐκεῖνος ἐν τέλει· καὶ ἐγὼ ἀπώλεσα σύζυγον προσφιλῆ καὶ τέκνον πολυφιλητόν καὶ, παραδόξως, ἀπώλεσα αὐτὰς ἐπίσης ἐν φοικαλέῃ στιγμῇ ναυαγίου. . . ἀλλ' ἔκτοτε ἡ ψυχὴ μου τὰς ἀκολουθεῖ ὡς ἡ σιὰ των, ἀγνοῶ ἂν ζῶσιν ἢ ἂν ἀπέθανον· ἀλλὰ πιστεύω τὸ πρῶτον, διότι ἂν ἀπέθνησκον ἡ ψυχὴ μου ὡσεὶ διὰ μαγικοῦ δεσμοῦ ἀοράτως μετ' αὐτῶν συνδεδεμένη, θὰ τὰς ἠκολούθει εἰς τὸν τάφον. . . Τὰς ἔχασα. . . ἡ λαίλαψ τῆς συμφορᾶς μοὶ τὰς ἀνήρπασεν ἐν ἀκαρεῖ ὡς τοῦ ἀνέμου ἡ πνοὴ τὰ ὄχρα τοῦ φθινοπώρου φύλλα· καὶ ἡ θλίψις κατεμάρανε τὴν καρδίαν μου, τῶν δακρύων δὲ τὸ θολὸν νᾶμα ἀπέσβεσεν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου τὴν ἀκτίνα τοῦ φωτός. . . ἐτυφλώθη, ἐγενόμην ἐπαίτης· καὶ ἦδη περιέρχομαι πόλεις καὶ κόμας μὴ γνωρίζων ποῦ βαίνω καὶ διατί, οὐδένα ἔχων ὁδηγὸν εἰμὴ τὴν βακτηρίαν, οὐδένα σύντροφον εἰμὴ τὴν προσφιλῆ ταύτην λύραν, ἧτις μ' ἐδόξασεν ἐν τῇ νεότητί μου, τὴν λύραν ταύτην ἀφ' ἧς τὰ δεινὰ μου ἀπέρρευσαν. . . Ναί! μ' ἐμίσησαν, διότι τὴν ἡγάπων, μ' ἐφθόνησαν, διότι εἶδον τὰς δάφνας τῆς δόξης θαλλού-

σας ἐπὶ τοῦ μετώπου μου, μ' ἐπότισαν χολήν, διότι μὲ εἶδον πίνοντα τὸ νέκταρ τῆς ἀγνῆς εὐτυχίας. Ἄλλ' ἡ λύρα αὕτη ἦτο τῆς ὑπάρξεώς μου ἀδελφή, καὶ ἀπῆλθον μακρὰν τῶν μισούντων με ἵνα δύνωμαι νὰ τὴν ἀγαπῶ ἀκινδύως. Ἄλλ' ἐνῶ μετὰ τῆς φιλῆς συζύγου καὶ τοῦ τέκνου ἡμῶν διηνούμεν τὰ ὑγρὰ κέλευθα, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ στοιχεῖα ἐμάνησαν κατ' ἐμοῦ, καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ οὐρανὸς κατέχυσε κατὰ τῆς κεφαλῆς μου τὴν μαλερὰν ὄργην του· τὸ πλοῖον ἡμῶν ἐναυάγησε, ἡ ὁρμὴ τοῦ τυφῶνος μ' ἐθύθισεν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς ἠχέσεως ἀβύσσου, καὶ ὅτε, θεῖα μόνον βουλῆ, διεσώθην ἐκείθεν, εὐρέθην ὅπως ἐν τῷ κόσμῳ ὄρφανὸς στοργῆς καὶ ἐλπίδος ἔρημος! . . . ἄλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς θυμοδακρυῆς ἀπελπίστιας μου δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ καταρασθῶ τοὺς αἰτίους τῶν παθημάτων μου. . .

— ὦ! σὲ λυποῦμαι, γέρον, ὑπῆρξας δυστυχῆς· ἀνέκραζεν ἡ κόρη θαυρούσα καὶ σφίγγουσα τὴν χεῖρα τοῦ ἐπαίτου· ἀγνωστὸς τις συμπάθεια μ' ἐλυκίει πρὸς σέ· ὦ, ἄφες νὰ σὲ καλέσω πατέρα μου, ἐγὼ ἡ ὄρφανὴ σὲ τὸν ἀπειθαρχεῖν, ἀφοῦ ἄλλως τε παραδόξως αἱ συμφοραὶ ἡμῶν συνταυτίζονται. Ἄλλὰ συγχώρει, πάτερ, τοὺς ἐχθροὺς σου, ἡ δυστυχία εἶναι κληρὸς πάντων ἡμῶν ἐπὶ γῆς· ὁ δὲ ἀθλῶν ἐδῶ ἐν οὐρανοῖς θὰ λάβῃ τὸν στέφανον. Ἄκουσον τί ἔψαλέ ποτε ἡ λύρα τοῦ τοκέως μου:

Τὸν βίον εἶδον φοβερὰ ὁ βίος εἶναι μάχη·
ἐν ἡ ἀνδρία καὶ ἰσχύς πατάσσονται μετ' ἐβίαν·
ἡττᾶ ὁ φθόνος, ἡ ἰσχύς, τὸ μῖσος τὴν ἀνδρίαν
κ' οἱ θεαλλόβλητοι τῆς γῆς θεῶνται μόνον βράχιοι,
γίγαντες ἤρμαι αὐτοί, τὴν πάλην τὴν ἀγρίαν.

Καὶ μόνον εἰς τοῦ μνήματος τὰ βάθη ἡρεμία·
ἐκεῖ ἰτέας ζοφεροῦς σὲ βαυκαλίζει κλῶνος,
ἐκεῖ σ' ἠδύνει ὡς πνοὴ εἰρήνης, αὔρας στόνος,
τὸ νεκρικὸν θυμίαμα ὡς ῥόδων εὐωδία ».

Τοὺς στίχους τούτους ἐκεῖνος μ' ἐδίδαξε κατὰ τὴν τρυφερωτάτην ἐπιήκειάν μου χειμερινὴν τινὰ νύκτα ὅτε ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς σπινθηρίζουσας ἐστίας ἡμῶν.

Ἡ μήτηρ μου εἰργάζετο ἐγγὺς μειδιῶσα, ἐγὼ δὲ ἤμην ἐντεθρονισμένη ἐπὶ τῶν γονάτων του, καὶ αἱ λέξεις πεσοῦσαι ἐκ τῶν πατριῶν αὐτοῦ χειλέων ἐγράφθησαν ἀνεξίτηλοι ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τοι τὸ νηπιακὸν πνεῦμά μου οὐδὲν ὡς τὰς ἐνοεῖ ἔτι. Ποσάκις δὲν ἐπανελάθον αὐτοὺς ὅτε ἠλικιώθην, οἰονεὶ ἀνευρίσκουσα ἐν αὐτοῖς ἐνυκλὸν τὴν ἠχὴ τῆς προσφιλοῦς ἐκείνης φωνῆς!

Ἄλλ' ἡ νεάνις ἔστη ἐκπληκτος· ἡ ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ ἀλαοῦ γέροντος, ἀκινήτου ἰσταμένου, αἰφνιδία μεταβολή, τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ ἡ αἰσθηματικὴ ἔκφρασις τὴν ἐξεθάμβουν.

— Τὸ ὄνομά σου; τὸ ὄνομά σου, κόρη! ἀνέκραζεν ἐκεῖνος μαντεύων ἤδη αὐτὸ καὶ ταχέως ἀνεγειρόμενος ἐκ τοῦ σμαραγδῶδους τῆς χλόης τάπητος· τὸ δὲ ἐσθεσμένον βλέμμα τοῦ ἐφαίνετο οἰονεὶ διαπε-

ρῶν τὸ πρὸ αὐτοῦ ἀπλούμενον κατὰ μελαν τῆς τυφλότητος καταπέτασμα.

— Καλοῦμαι Ἰάνθη· ἀπεκρίνατο ἡ νεάνις.

— Ἰάνθη! εἶμαι ὁ πατήρ σου! εἶσαι ἡ θυγάτηρ μου!

Τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὸ παλμῶδες θάμβος, τὸν τερψίθυμον ἱλιγγον θυγατρὸς μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν ὅλων ἐπαναδλεπούσης τὸν ἀνελπίστως ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα πατέρα αὐτῆς;

Ἦδη παραφύρως περιέπτυσσον ἀλλήλους καὶ ὁ ἦχος τῶν πυκνῶν ἀσπασμῶν ἐδῶνει τὴν ἡρεμον ἠχῶ τῆς νυκτός, ἐν ᾧ ἡ Φοῖβη, ἀνωθεν μειδιῶσα πρὸς τὴν χαρὰν αὐτῶν, ἐράντιζεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των ἀπλέτους ἀκτίνας.

— Ἐγίνωσκον ὅτι ζῆς, Ἰάνθη! προαίσθημά τι μοὶ τὸ ἔλεγε· γνωρίζεις τέκνον τί εἶναι προαίσθημα; εἶναι ἡ ἀμφίβολος μέσῳ θεύλης ἀκτίς ἡ τὴν προσεχῆ εὐδίαν ἀγγέλλουσα ἢ τὸ ἀραιὸν ἐν μέσῳ θερινῆς εὐδίας τοῦ αἰθέρος νεφύδριον τὸ προμηνῦον τὴν καταγίγα· σ' ἐζήτουν ὅλοεν ἐν τῇ ἐπὶ τῆς γῆς ζαφεροῦ περιπλανήσει μου· καὶ ἤδη ἐπανευρίσκων σε λησμονῶ τὰς πολυετεῖς βασάνους μου! Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ εὐδοκῆσας νὰ ἐπισταλάξῃ τὸ ἠδὺ τοῦτο βάλσαμον ἐπὶ τῶν τραυμάτων μου, νὰ ἐπιτείλῃ τὸν παρήγορον τοῦτον ἥλιον εἰς τὸν παγερὸν τοῦ βίου μου χειμῶνα!

— ὦ μητέρα μου! γλυκεῖά μου μητέρα, διὰ τί νὰ μὴ ζῆς; ἀνέκραζεν ἡ Ἰάνθη πλήρης ἀγνῶν θαυμάτων.

— ὦ ποθητὴ μοὶ σύζυγε! ἀνεφώνησεν ὁ γέρον ἐνῶν τὰς χεῖρας· ἔπρεπε ν' ἀπολαύσης καὶ σὺ τὴν ἀνεκλάλητον ταύτην εὐδαιμονίαν· ἀλλ' ἀγάλλου, προσφιλῆς σκιά, ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐνθα περιπέτασαι ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ, καὶ ἀνάμενέ μας! ἐκεῖ ἡ συνένωσις ἡμῶν ἔσται αἰωνία καὶ ἀνεπίφθορος.

Ὁ γέρον ἐσίγησε· ὑπόκωφος δὲ περίξ θροῦ ἠκούσθη· ἦν ἡ ψυχὴ τῆς μητρὸς ἀοράτως ἀπλοῦσα τὴν ἀερώδη αὐτῆς πτέρυγα· καὶ ἡ ἑλαφρὰ ζεφυριτικὴ ἀκαταλήπτως ἐκόμισεν εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν τὴν λέξιν «εὐδαιμονεῖτε!» Εἶτα ὁ οὐρανὸς διέλαμψε πῶς ζωηρότερον· ἡ παροδτικὴ ψυχὴ ἀναπτᾶσα, ἐμειδία ἐκείθεν πρὸς τοὺς φιλιτάτους τῆς.

Ἐπόχρυσον λάμψεις ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ θόλου ἤρξαντο ἀναγγέλλουσαι τὴν αὐγὴν καὶ ὁ γέρον περιέπτυσσεν ἔτι τὴν παρθένον ὡς ὁ μέλας καὶ ἀείφυλλος κισσὸς τὴν λιγυρὰν πετελέαν.

— ὦ πάτερ μου! διὰ τί ἡ εὐτυχία ἡμῶν νὰ μὴ εἶναι πλήρης; διὰ τί νὰ μὴ δύνασαι νὰ με ἴδῃς! εἶπεν ἡ Ἰάνθη.

— Τέκνον, ὁ Πανάγαθος οὐδέποτε δίδωσιν ἡμῖν τὸ ἄωτον τῆς εὐδαιμονίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀλλ' ἐπιφυλάττει αὐτὸ διὰ τὸν βίον τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· πᾶσα ἀγνὴ ἐπίγειος χαρὰ ἔστιν ὡχρὰ τις μόνον ἐκείνου ἀντανάκλασις.

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΝΕΚΡΟΣ ΚΑΙ ΖΩΝ

συγχρόνως.

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ).

Οἱ ἀρχαῖοι Σαδδουκαῖοι μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος ἐζήτησαν νὰ μάθωσι τίνος σύζυγος θὰ ἐθεωρεῖτο φαντασιώδης Ἑβραία ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, ἣτις νομίμως εἶχε συζευχθῆ πέντε συζύγους ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἐν τούτοις, μολονότι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτι μάλλον περιεπλάκη ὑπὸ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας τῶν συζύγων πρὸς ἀλλήλους, ἢ ἀπάτησις ἦτο ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἱκανοποιητικῇ.

Ζήτημα ἀνάλογον περίπου πρὸς τοῦτο ἐπασχολεῖ νῦν τὸν νοῦν καὶ τὰς γνώσεις αὐστριακῶν καὶ οὐγγρων νομομαθῶν, ἀτυχῶς ὅμως χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ εὐλογος ἐλπίς πλήρους λύσεως. Συνεπεία τῆς χαλαρᾶς πωρῆς ἐνώσεως τῶν δύο τούτων χωρῶν πρὸς ἀλλήλας ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἐποψίν ἐξαιρέσει τῶν εἰς τὸν στρατὸν ἢ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ἀναγομένων, ἄπειροι νομικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀνωμαλίαι συχναὶ ἀναπτύσσονται, περιπλέκουσαι ἐξ ἴσου εὐκαιδέυτους τε καὶ ἀπαιδέυτους πολίτας, εἰς ἄρειν τῶν ὁποίων ὅμως οὐδεμία ἀνεγνωρισμένη ὑφίσταται μέθοδος. Οὕτω γυνὴ τις δύναται νὰ εἴναι χήρα δύο ἀποθανόντων συζύγων ἐν μιᾷ τῶν δύο τούτων χωρῶν, καὶ σύζυγος τοῦ πρώτου αὐτῆς συζύγου ἐν τῇ ἐτέρᾳ· τοῦτο δὲ ταυτοχρόνως καὶ ἐπ' ἀόριστον. Δυνατὸν ἐν Αὐστρίᾳ ν' ἀποβῆ κάτοχος τῆς περιουσίας, ἢν κατέλιπον αὐτῇ οἱ δύο σύζυγοι, νὰ βιάζηται δ' ἐν Οὐγγαρίᾳ ὑπὸ πρακτόρων τῶν ἐπὶ ζωῆς ἀσφαλιστικῶν ἐταιριῶν, ζητούντων ἀπ' αὐτῆς νὰ πληρώσῃ τὸ ἐτήσιον ἀσφάλιστρον ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ πρώτου αὐτῆς συζύγου. Ἀλλὰ καὶ πλέον ἐτι· πιθανὸν πρὸ τοῦ δευτέρου αὐτῆς γάμου νὰ ὑπέστη τὸ φοβερὸν ἀτύχημα τοῦ ν' ἀποβῆ χήρα συζύγου δολοφονηθέντος ἐν τῇ μιᾷ τῶν δύο χωρῶν, σύζυγος δὲ τοῦ ζώντος αὐτῆς συζύγου ἐν τῇ ἐτέρᾳ. Ἀληθῶς αἱ πιθαναὶ περιπτώσεις ὑπὸ τὸ δυαδικὸν σύστημα, ὅπερ ἐπικρατεῖ ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ, εἰσὶν ἄπειροι τὸν ἀριθμὸν καὶ ἄλυτοι τὸν χαρακτῆρα.

Ἡλιφαντὸν παράδειγμα μιᾶς τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἀποτελεῖ ἤδη τὸ θέμα ζωηρᾶς συζητήσεως ἐν τοῖς τῶν νομομαθῶν κύκλοις ἐν Βιέννῃ καὶ Βουδαπέστη. Ἀθίγγανος καλούμενος Σιπόζ, οὐγγρικὴν δ' ἔχων ὑψηλοῦτητα ἐληστεύθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν Δούναβιν πρὸς τὴν Βιέννην ὑπὸ τινος καλουμένου Φραγγίσκου Πέτρου, ὅστις ἄρτι ἐδικάσθη καὶ, τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ ἀποδειχθείσης, κατεδικάσθη εἰς θάνατον ἐπὶ τῷ κακουργήματι. Τὸ σῶμα τοῦ φονευθέντος οὔτε ἀνεκλύθη οὔτε πιθανῶς ἀνακαλυφθήσεται. Καὶ ὅμως οἱ δικασταὶ ἐπέστησαν ἀναμφιβόλως ὅτι ὁ Σιπόζ ἐπνίγη πρᾶγματι ἢ ὅτι ὁ Φραγγίσκος Πέτρος εἶναι ὁ δολοφονήσας αὐτόν. Τοῦ κακουργήμα-

τος ἐν Βιέννῃ τελεσθέντος, αὐτόθι δὲ διεξαχθείσης καὶ τῆς δίκης τοῦ κακούργου ἢ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις καὶ τὰ συμπεράσματα ἄτινα λογικῶς δύναται ἐκ ταύτης νὰ ἐξαχθῶσιν, εἰσὶν ἔγκυρα ἐν Αὐστρίᾳ· ἀλλ' ὁ δολοφονηθεὶς ἦτο οὐγγρος ὑπήκοος. Πάντα δὲ τὰ εἰς τὸν θάνατον, τὴν περιουσίαν, τοὺς κληρονόμους, τοὺς διαδόχους καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἀναγόμενα ζητήματα κανονίζονται ὑπὸ τοῦ οὐγγρικοῦ νόμου. Ἦδη κατὰ τὸν οὐγγρικὸν νόμον ὁ ἀθίγγανος Σιπόλ ζῆ εἰσέτι καὶ ἔχει καλῶς, θὰ ἐξακολουθήσῃ δὲ ζῶν καὶ καλῶς ἔχων καὶ μετὰ τὸν ἐν Βιέννῃ ἀπαγχονισμὸν τοῦ δολοφόνου αὐτοῦ! Οὐδεμία ὑπάρχει ἱατρικὴ μαρτυρία περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· τῶν αὐστριακῶν δὲ δικαστηρίων θεωρουμένων ὑπὸ τοῦ οὐγγρικοῦ κράτους ὡς ξένων ἰδρυμάτων ἢ ἀποφασίς τοῦ βιενναίου κακουργοδοκείου οὐδεμίαν ἀπολύτως ἔχει ἀξίαν ὡς ἀποδείξεις τοῦ θανάτου τοῦ ἀθιγγάνου. Ἄν ὁ Φραγγίσκος Πέτρος κατῶρθον νὰ δραπετεύσῃ εἰς Οὐγγαρίαν πρὸ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ αὐτοῦ θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ὄλως ἀθῶος καὶ θὰ ἐδικάζετο ἐκ νέου διὰ τὸ κακούργημα, δι' ὃ καὶ θὰ ἀπαγχονίζετο. Ὁ περὶ κληρονομίας νόμος δὲν δύναται κατὰ συνέπειαν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ περιουσίας τοῦ θύματος αὐτοῦ, οὔτε οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ δύναται νὰ λάβωσι καὶ ἐν ἐτι λεπτὸν ἐκ τῆς περιουσίας ἐκεῖνου, ἂν μὴ πρότερον κατορθώσωσι ὥστε ν' ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ κράτους ὁ θάνατος ἐκεῖνου.

Τρεῖς ὑπάρχουσι μέθοδοι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἐκάστην τῶν ὁποίων εἶναι ἔτοιμοι ν' ἀποδειχθῶσιν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ. Δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ ὁ θάνατος προσώπου τινός διὰ πάντας τοὺς νομικοὺς σκοποὺς, ἂν κατορθωθῇ ν' ἀποδειχθῇ ὅτι κατὰ τινὰ δεδομένην ἡμέραν παρετηρήθη ἐν καταστάσει ἐπικειμένου θανάτου καὶ ὅτι ἐπὶ τρία κατόπιν ἔτη οὐδεὶς ἐγένετο λόγος περὶ αὐτοῦ ὡς ζώντος. Αὕτη εἶναι ἡ δικονομικὴ μέθοδος τὴν ὁποίαν φυσικῶς θὰ προὔτιμων οἱ νόμιμοι κληρονόμοι· φαίνεται ὅμως ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει ἢ ἀπόδειξις τοῦ ἐπικειμένου περὶ θανάτου κινδύνου δὲν εἶναι ἐπαρκῶς πειστικῇ, ὥστε νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ οὐγγρικά δικαστήρια. Ἐτερος τρόπος νομικῆς ἀποδείξεως τοῦ θανάτου προσώπου τινός εἶναι τὸ ν' ἀναμείνη τις τὴν πάροδον ὀγδοήκοντα ὄλων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, νὰ πιστοποιήσῃ δ' εἴτα ἀρμοδίως ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν τῶν διαρυσάντων ὀγδοήκοντα ἐτῶν οὐδὲν περὶ τοῦ προσώπου ἐκεῖνου ἠκούσθη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σιπόζ ἤγε τὸ 55 τῆς ἡλικίας ἔτος καθ' ἣν στιγμὴν ἐφονεύθη, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ὀφείλουσι ν' ἀναμείνωσι ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὅλην, ἢτοι μέχρι τοῦ 1917 πρὶν ἢ ἐπιτύχωσι τῆς ὑπὸ τοῦ κράτους ἀναγνωρίσεως τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Τὸ χρονικὸν ὅμως τοῦτο δίκστημα εἶναι τόσον μακρὸν, ὥστε δυσχερῶς δύναται τις ν' ἀναμείνη τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἰδίων δικαιωμάτων, καθόσον μάλιστα οὐδεὶς κέκτηται τὴν βε-

βαιότητα ὅτι θὰ ζήσῃ ἐφ' ἱκανόν ὥστε ν' ἀπολαύσῃ αὐτῶν ἢ καὶ ἀπλῶς ν' ἀποκτήσῃ αὐτὰ ἐπὶ τέλους. Καὶ ὅμως ἀδύνατον νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα ἐντὸς βραχυτέρας χρονικῆς περιόδου. Ἀλλὰ καὶ τρίτον ὑπάρχει μέσον ἐπιτυχίας τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι διὰ τὰς παρούσας περιπτώσεις συνεπλάγεται ἀπώλειαν χρόνου πολλῶ περισσοτέρου ἢ κατὰ τὴν δευτέραν μέθοδον. Πᾶς Οὐγγρος δύναται νὰ κηρυχθῇ διὰ πάντας τοὺς νομικοὺς σκοποὺς ὡς θανὼν, ἂν καταστῇ δυνατὸν ν' ἀποδειχθῇ ἐπὶ τριάκοντα διαδοχικὰ ἔτη ὅτι οὐδέποτε μετὰ βασιμότητος ἐγένετο λόγος περὶ αὐτοῦ ὡς ζῶντος.

Κατὰ συνέπειαν ὁ ἀθίγγανος Σιπόζ θεωρεῖται ἤδη ὡς ζῶν ἐπὶ τῆ βᾶσει τοῦ ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐπικρατοῦντος νόμου καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ θεωρούμενος τοιοῦτος καθ' ὅλην τοῦλάχιστον τὴν προσεχῆ εικοσιπενταετίαν· ἐπειδὴ δὲ ζῶν πρόσωπον δὲν δύναται νὰ ἔχῃ κληρονόμους οὐδὲν ζήτημα διανομῆς τῆς περιουσίας αὐτοῦ δύναται νὰ ἐγερθῇ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐν Οὐγγαρίᾳ. Ἄν οὗτος ἐκέκτητο οἰαδῆποτε ἐν Αὐστρίᾳ κτήματα, ταῦτα θεωρηθήσονται ὡς περιουσία ἀποθανόντος ἤδη προσώπου καὶ ἀρμοδίως παραχωρηθήσονται τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ. Ἡ χήρα τοῦ ἀθιγγάνου εἶναι σύζυγος ἀνδρὸς ζῶντος ἐν Οὐγγαρίᾳ, οὐδὲ δύναται νὰ συζευχθῇ ἐκεῖ ἐκ νέου κατὰ τὴν προσεχῆ εικοσιπενταετίαν. Τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν διαβαίνουσα τὰ μεθόρια, θὰ εἰσελθῇ εἰς Αὐστρίαν θεωρεῖται ἐκ νέου ὡς χήρα καὶ εἶναι ἐλευθέρη νὰ ἐκλέξῃ ἕτερον σύντροφον τοῦ βίου. Ἄλλ' ὁ νέος οὗτος γάμος θὰ ἦτο νόμιμος καὶ ἔγκυρος ἐν Αὐστρίᾳ μόνον, διότι ἐν Οὐγγαρίᾳ αὕτη θὰ ἐθεωρεῖτο ἀκόμη ὡς κυρία Σιπόζ, σύζυγος ζῶντος εἰσέτι ἀνδρὸς, ἐν ἄλλαις λέξεσι θὰ ἦτο αὕτη σύζυγος δύο ἀνδρῶν ζώντων ἀμφοτέρων, παρ' οὐδενὸς δὲ τῶν ὁποίων ἔτυχε διαζυγίου. Τὰ ἐκ τοῦ δευτέρου συζύγου τέκνα αὐτῆς δὲν θὰ ἀνεγνωρίζοντο ἐν Οὐγγαρίᾳ ἐκτὸς ἐὰν συγκατετίθετο νὰ ἐγγράψῃ αὐτὰ ὡς τέκνα τοῦ Σιπόζ, τοῦθ' ὅπερ δὲν θὰ ἠδύναντο ν' ἀποκρούσωσιν οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἂν ἡ ἀτυχῆς γυνὴ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην εὐκαιρίαν καὶ ἀπάθειαν, μεθ' ἧς νὰ σταθμίσῃ πάσας ταύτας τὰς πιθανότητας, ἀναρμοδιότητος καὶ παραδοξολογίας δυνατὸν νὰ εὔρεθῇ πάραυτα ἐν τῇ θέσει ἐκεῖνου ὅστις, συζευχθεὶς τὴν ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου πενθερὰν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἠγγέρθη πρῶταν τινὰ, ἀνακαλύψας μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἦτο ὁ πάππος τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ.

Γ. Κ. Α.

ΝΟΡΒΗΓΙΑΚΟΣ ΠΑΜΟΣ*

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Ὁχι, ἔφυγε πρὸ μὴνὸς περίπου. Καὶ ἐν τούτοις διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ἤλθομεν εἰς διένεξιν μετὰ τοῦ σιδηρουργοῦ.

ΝΕΑΝΙΑΣ ΤΙΣ.—Πῶς λοιπόν;

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Εἶχον μεταβῆ εἰς τὸ σιδηρουργεῖόν του, καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ θραύσῃ τὸ κάρυον τοῦ διαβόλου. Ὁ Ὀσλάκ λοιπὸν ἐσκέφατο, εἶτα δὲ ἔλαβε λαβίδα ὅπως κᾶλλιον καὶ στερεώτερον συλλάβῃ τὸ κάρυον. Εἶτα ἔθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἄκμονος, σπηριχθεὶς δὲ ἐπὶ τῶν δύο παχέων κνημῶν του, ἔπαλλε τὴν σφύραν αὐτοῦ.

ΦΩΝΗ ΤΙΣ (μεταξὺ τοῦ πλήθους).—Τὸν ἐφόνευσε τοῦλάχιστον;

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Ἐκτύπησε τόσον δυνατὰ ὅσον δύναται ἄνθρωπος τις. Διὰ τοῦ κτυπήματος αἱ λαβίδες ἐθραύσθησαν. Ὁ διάβολος συστελλόμενος, μετεμορφώθη τότε εἰς πυρίνην γλώσσαν, ὤρμησε μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, διατρήσας δὲ τὴν στέγην ἐγένετο ἄφαντος, ἐγκαταλιπὼν μακρὰν σχισμίδα ἐπὶ τοῦ τοίχου.

ΗΘΛΑΟΙ.—Καὶ ὁ σιδηρουργός;

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Ἐτριβε τὰς χεῖρας, διότι οἱ δάκτυλοί του εἶχον κατῆ. Ἐκτοτε ἡ φιλία ἡμῶν ἐξέλιπεν! (Πάντες ἤρξαντο γελῶντες).

ΤΙΝΕΣ.—Ὡραία ἱστορία!

ΛΑΛΟΙ.—Εἶναι ἡ τελευταία του.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Νομίζετε ὅτι τὴν ἐπενοήσα;

ΑΝΗΡ ΤΙΣ.—Συγγνώμην, δὲν σὰς κατηγορῶ διὰ τοῦτο, διότι τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς ἱστορίας τὸ ἐγνώριζον καὶ ἀπὸ τὸν πάππον μου.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Νομίζετε ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ λέγω ψεῦδη. . . προκειμένου νὰ διασκεδάσω;

Ο ΑΝΗΡ.—Βέβαια, σὺ πάντοτε ἐπιθυμεῖς νὰ διασκεδάζῃς.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—(ἐμμένων εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἰδέαν). ὦ! Δύναμαι νὰ κρατῶμαι ἐπὶ ἵππου τετραποδῆται βαίνοντος καὶ χρεμετίζοντος εἰς τὸν ἀέρα.—Καὶ ἀκόμη μεγαλειότερα πράγματα δύναμαι νὰ κάμω. Ὅστις δὲν μὲ πιστεύει, εἶναι ἄνθρωπος πτωχὸς τῷ πνεύματι! (Πάντες θορυβωδῶς γελῶσιν).

ΦΩΝΗ ΤΙΣ (ἐν τῷ πλήθει). Τότε λοιπὸν τρέχε τετραποδῆται εἰς τὸν ἀέρα!

ΛΑΛΑΙ ΦΩΝΑΙ.—Ναί, ἀγαπητέ Περ Ζύντ, σὲ καθκετεύομεν.

ΠΕΡ ΖΥΝΤ.—Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μὲ καθικετεύητε τόσον. Θὰ ἔλθω ἔφιππος ὡς ἀστραπή, πάντες δὲ ἀνεξαίρετως θὰ πέσητε εἰς τοὺς πόδας μου!

ΓΕΡΩΝ ΤΙΣ.—Δὲν βλέπετε; εἶναι μεθυσιμένος!

ΕΤΕΡΟΣ.—Εἶναι εὐήθης!

ΕΤΕΡΟΣ.—Ἄγούρτης!

ΤΡΙΤΟΣ.—Τί ψεύστης!

(*) Ἰδε ἀριθ. σελ. 7, 131—133.

HEP ZYNT (ἀπειλῶν αὐτόν).—Ἐπὶ τέλους θὰ σιωπήσης, παλῆ ὄγερε;

ΟΙΝΟΦΑΓΕ ΤΙΣ.—Περίμενε, Hēr Zynt, ὀλίγον νὰ καθαρίσωμεν ὅπως πρέπει τὸ ἔνδυμά σου.

ΠΑΙΣΙΤΟΙ.—Σύλλαβε αὐτὸ τὸ ἄνθρωπάριον!—Αὐτὸς ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὴν Κόλασιν! (Τὸ πλῆθος κινεῖται, οἱ γέροντες εἶναι ὠργισμένοι, οἱ νέοι γελῶσι μετὰ καγχασμῶν).

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ (πλησιάζων αὐτόν).—Εἶναι ἀληθές ὅτι δύνασαι νὰ διατρέξῃς τὴν ἀτμόσφαιραν;

HEP ZYNT.—Ναί, ὅταν θελήσω νὰ ἀπλώσω τὸ ἔνδυμά μου!

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ (διερχομένη τὴν αὐλήν, κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της τὴν μικρὰν Ἐλγαν).

HEP ZYNT (προβαίνων εἰς συνάντησίν της. Οἱ ὀφθαλμοὶ της ἀστράπτουσιν ἐξ εὐχαριστήσεως).—Σολβε΄γγ, πόσον χαίρω ὅτι σὲ βλέπω ἐρχομένην (λαμβάνων τὴν χεῖρά της), τώρα, θὰ σὲ ὀδηγήσω νὰ χορεύσωμεν τὸν στρόβιλον.

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Ἄφες με λοιπόν.

HEP ZYNT.—Διατί;

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Ἀλλὰ σὺ εἶσαι τρελλός.

HEP ZYNT.—Ἐμπρὸς λοιπόν, ἔλθέ, δὲν ἀκούεις τὴν μουσικὴν;

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ (ἀποσύρων τὴν χεῖρα της ἐκ τῆς χεῖρός του).—Δὲν ἔχω καθῆκον νὰ ὑπάγω.

HEP ZYNT.—Καὶ διὰ τίνος λόγους;

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Διότι ἔπινε πολὺ. (Ἐκείνη ἀπομακρύνεται, ἡ δὲ μικρὰ Ἐλγα στρέφει τὸ πρόσωπον, τεθαμβωμένη).

HEP ZYNT.—Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, βλέπω χορεύουσας ὡς σπινθέρας. Μὲ εὐχαρίστησιν θὰ ἐμπήξω τὸ μαχαίρι μου ἐν τῇ καρδίᾳ ὄλων, καὶ αὐτῆς ἀκόμη.

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ (Πλήττων αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου διὰ τῆς ράβδου του).—Εἰπέ μοι, παρακαλῶ, δύνασαι νὰ μὲ φέρῃς εἰς τοὺς βραχίονάς σου μέχρις οὐρανοῦ, μέχρι τῆς μνηστῆς μου;

HEP ZYNT (συγκεινημένος).—Τῆς μνηστῆς σου; Καὶ ποῦ εἶναι ἡ μνηστῆ σου;

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ.—Εἶναι ἐν τῷ δωματίῳ της. Ἐὰν ἐδοκίμαζες θὰ ἐπετύγχανες, εἶμαι περὶ τούτου βέβαιος!

HEP ZYNT.—Εἶμαι ἀποκεκμηκῶς ἐκ τῶν φροντίδων μου, ὀλίγον μ' ἐνδιαφέρουσιν τὰ παράπονά σου. (Ἰδέα τις διέρχεται διὰ τῆς κεφαλῆς του. Ὁμιλεῖ βραδέως ἀλλὰ σταθερῶς). Ἐν τῷ θαλαμίσκῳ της. . . ἐν τῷ σιτοβολῶνι; (Ἡ Σόλβε΄γγ πλησιάζει). Ἰδοῦ, τὴν σκέπτεσαι καὶ σὺ; (Ἡ Σόλβε΄γγ ἐτοιμάζεται νὰ ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἐκείνος ἐμποδίζει αὐτήν). Φαίνεται ὅτι μὲ ἐντρέπεις, διότι μὲ παρατηρεῖς ὡς τυχοδιώκτην.

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ (ταχέως).—Δὲν σκέπτεσαι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λέγουν τὰ χεῖρά σου.

HEP ZYNT.—Σὲ ἀκούω. . . Οἱ ἄλλοι μὲ κατέστησαν μοθηρόν. Ἐπικ, ἀλλ' ἔπικ διὰ νὰ παρηγορηθῶ, διότι μὲ κατέστησας ἀσθενῆ. Ἐμπρὸς, ἔλα νὰ χορεύσης, ἔλθέ τώρα.

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Δὲν δύνامي καὶ ἂν ἤθελον ἀκόμη.

HEP ZYNT.—Ὡστε ὁ πατήρ σου μὲ μισεῖ, ἀφοῦ ἀποτελεῖ καὶ μέρος τῶν εὐσεβῶν τούτων, οἵτινες ἐξ εὐλαβείας ταπεινοῦσι τὴν κεφαλὴν. Ἄ! ἐννοῶ. . . ἀλλὰ σὺ;

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Τί λοιπὸν πρέπει ν' ἀπαντήσω;

HEP ZYNT.—Γνωρίζω τὴν σιωπὴν ταύτην. Σὺ καὶ ἡ μήτηρ σου, ἔχετε τὸν αὐτὸν χαρακτήρα, τοὺς αὐτοὺς τρόπους. . . Ἄλλ' ὁμίλησόν μοι λοιπόν! . .

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ.—Ἄφες με, παρακαλῶ.

HEP ZYNT (διὰ φωνῆς χαμηλῆς ὡς εἰ μακρόθεν ἤρχετο, ἀλλ' εἶτα ἐμφυχομένης). Ἐχει τὸ βλέμμα ἀπλανές ὅτε προσφέρει τὰς τελευταίας λέξεις).—Ὅχι, ἀκουσέ με καλὰ, μετὰ προσοχῆς. Ἦλθον πρὸς ὑμᾶς ὡς τέρας, τὸ γνωρίζω, ὡς τέρας ἐξ ἐκεινῶν τὰ ὁποῖα βλέπει τις τὴν νύκτα ὡς ἐφίχτην, ἀλλ' ἐν ἐμοὶ δὲν ἀκούεις τι τὸ ὁποῖον βροντᾷ, βρέμει, καὶ εἶναι ἔτοιμον νὰ ἐκραγῇ. Φύγε, θὰ σὲ σχίσω, θὰ σὲ δαγκάσω καὶ, σὲ βεβαιῶ, δὲν ἀστείζομαι. Θὰ ἐκμυζήσω τὸ αἷμα τῆς καρδίας σου, θὰ καταβροχθίσω ὅλας τὰς ἀδελφάς σου, διότι, καθὼς βλέπεις, εἶμαι λύκος ἀθηράγος. (Παύει αἰφνείως ἀποτόμως, γελᾷ μετὰ καγχασμῶν, εἶτα δὲ ἐξακολουθεῖ μετ' ἡρέμου ὕφους). Καὶ τώρα, ὑπάγωμεν νὰ χορεύσωμεν!

ΣΟΛΒΕ΄ΓΓ. Ὡ τώρα σὲ γνωρίζω, ἐὰν ἐγνώριζες πῶσον σὲ ἀπεχθάνομαι (Φεύγει εἰς τὴν οἰκίαν της).

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ κ. E. Mesnard γενομένα ἐρεῦνας ἐπὶ τῆς ὁσμῆς τῶν ἀνθέων, τὸ μύρον ἀπαντᾷ γενικῶς κατατεθειμένον ἐν τοῖς κυττάραις τοῖς ἀποτελοῦσι τὴν ἐπιδερμίδα τῆς ἀνωτέρας ἐπιφανείας τῶν πετάλων ἢ τῶν σεπάλων αὐτῶν. Ἐνίοτε εὑρηται καὶ ἐπὶ τῶν δύο ἐπιφανειῶν, συνήθως ὅμως ἡ κατωτέρα ἐπιφάνεια ἐνέχει ταννίνην ἢ τὰς ἐκ ταύτης παραγωγὰς δερμικὰς ἀποχρώσεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ χλωροφύλλη φαίνεται δίδουσα γένεσιν εἰς τὸ μύρον τῶν ἀνθέων. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀνθους ἀποχώρησις τῆς ὁσμῆς καθίσταται αἰσθητῆ ὅταν τὸ μύρον ἱκανῶς ἀπεχωρίσθῃ τῶν γεννώντων α' τὸ διαμέσῳ προϊόντων, εὑρηται δὲ οἶνετι εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὴν ἐν τοῖς ἀνθεσι παραγωγὴν τῆς ταννίνης καὶ τῶν δερμικῶν ἀποχρώσεων.

Τοῦτο, λέγει ὁ Mesnard, θὰ ἤρυνετο νὰ ἐρμηνεύσῃ α" διατί τὰ ἔχοντα πράσινα πέταλα φυτὰ εἶνε ἄσμαθ" β" διατί τὰ συνήθως μᾶλλον εὐσσμα ἄνθη εἶνε τὰ λευκὰ ἢ τὰ ροδόχροα γ" διατί τὰ σύνθετα ἢ πολυμερῆ ἄνθη, τὰ πλούσια εἰς ταννίνην, ἔχουσι τὴν γνωστὴν δυσάρεστον ὁσμὴν καὶ δ" διατί τὰ τεχνητὰ λευκὰ λείρια καὶ τὰ βεβιασμένα βότα ἀποκτῶσιν ὁσμὴν λεπτοτέραν.

Τὸ χασμᾶσθαι θεωρεῖται γενικῶς ὡς ἔνδειξις ἀνίας ἢ ὕπνου, ἀλλὰ κατὰ τὸν κ. Naegeli δύναται τοῦτο νὰ χρησι-

μοποιηθῆ ὡς μέσον θεραπευτικόν. Κατ' αὐτόν, σειρά καλῶν γασμημάτων, συνωδευομένων ὑπὸ τοῦ βεβιασμένου τανύσματος, ὅπερ παρέπεται τῆς ἐκτάσεως τῶν μελῶν, ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν προῦνδον καὶ ἐπιπερινὸν γόμνασμα, ὠφελοῦν ἰδίᾳ τοὺς πνεύμονας.

Νέα πειράματα γινόμενα ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ Edison, δι' ἡλεκτρομαγνήτου μεγίστης δυνάμεως, ἔδειξαν καὶ πάλιν ὅτι ἡ μαγνητικὴ δύναμις οὐδεμίαν ἔχει ἐπαισθητὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ζώντων ὀργανισμῶν. Κύβων τις ἔμεινεν ἐπὶ πέντε ὥρας ἐν τῷ μαγνητικῷ πεδίῳ χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὸ ἐλάχιστον εἰδικὸν σύμπτωμα.

Κατὰ τὸν Ἄγγλον ἱατρίν, κ. Ogile, ἀπονήσκουσιν ἐν Λονδίῳ ἐτησίως περὶ τὰ 2000 παιδιά ἀποπνιγόμενα ἐντὸς τῶν κλινῶν αὐτῶν, τυχαίως ἢ καὶ ἐξ ἄλλης αἰτίας. Τὰ πλεῖστα τῶν συμβεβηκότων τούτων (τριπλασίως πολυπληθέστερα τῶν συνήθων κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος) συμβαίνουσι τὴν νύκτα τοῦ σαββάτου, λίαν δὲ πιθανῶς ὅσον ν' ἀποδοῦσαι ταῦτα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ἀλκοολισμὸν τῶν γονέων.

Τὸ διὰ τὴν ἐκδρομὴν εἰς τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας χρησιμεῦσον εἰς τὸν κ. Frithiof Nansen ἀτμόπλοιο, ἐρρίφθη τὴν 14/26 ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἐν τοῖς ναυπηγείοις τοῦ Archer, ἐν Laurwig (Νορβηγία). Ὀνομάσθη Fram (ἑμπρός) καὶ ἔχει τὰς ἐξῆς κυρίως διαστάσεις: ὀκτὸν μῆκος, 39 μ. μίγιστον πλάτος, 11 μ. ἐκτοπίζει δὲ 530 τίνους. Φέρει μηχανὴν δυνάμεως 169 ἵππων, καταναλίσκουσαν 2,8 τίνους ἄνθρακος εἰς 24 ὥρας. Τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀποτελεσθήσεται ἐκ 12 ἀνδρῶν, θὰ φέρῃ δὲ ἐν ἑαυτῷ τρόφιμα ἐπαρκοῦντα διὰ πολλοὺς μῆνας. Τὸ πλοῖον φωτισθήσεται δι' ἡλεκτρικὸν φῶς.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Πρωστικῆς κυβερνήσεως τὸ θερμόμετρον τοῦ Ρεωμόρου ἀντικαταστήσεται διὰ τοῦ ἑκατονταβαθμίου θερμομέτρου.

Ἐνθουσιώδης κάτοικος τοῦ Σικάγου, θέλων νὰ ἐξαγαλίσῃ εἰς τὴν διαφερόντως ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπωμένην πόλιν τὴν κατολίαν τοῦ ἰσχυροτάτου τῶν ὑπαρχόντων τηλεσκοπίου, παρήγγειλε τὴν κατασκευὴν διόπτρας, δωρηθησομένης εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἀξίας 2 1/2 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ ἡμῶν Ἐπιθεώρησει ἀνεφέρμεν ἐν καιρῷ τὰ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Tisserand, διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, γινομένης ἀνακωνώσεως, τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ἐπὶ τῇ ὑπὸ τοῦ κ. E. Barnard ἀνακαλύψει τοῦ πέμπτου δορυφόρου τοῦ Διός, τὴν 5)17 ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

Σήμερον παραθέτομεν τὰς σχετικὰς περὶ τῆς μὴ τυχαίας ταύτης ἀνακαλύψεως ἱστορικὰς λεπτομερείας.

Κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούλιον, ὁ Barnard ἐπεσκοπεῖ τὸν πλανήτην Δία καὶ τοὺς δορυφόρους αὐτοῦ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Ἀστεροσκοπείου Lick (κειμένου εἰς ὕψος 1310 μέτρων) τοῦ ἔχοντος ἄνοιγμα 0,31 μ., τὸν δὲ ἰούλιον, μεταχειρίζετο διὰ τὰς αὐτὰς μελέτας τὸ μέγα τηλεσκόπιον τὸ ἔχον ἄνοιγμα 0,92 μ. Ἐξήτασε τὴν μεγάλην ἐρυθρὰν κηλῖδα καὶ τὰς ἰσημερινὰς ταινίας καὶ μετὰ προσοχῆς ἠρεύνησε τὰν περὶ τὸν πλανήτην χῶρον, ἐξετάζων μήπως ὑπάρχουσι νέοι δορυφόροι, ἀσθενέστεροι τῶν γνωστῶν τεσσάρων, οἵτινες

ἐσημειώθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου τὴν 28)7 ἰανουαρίου 1610.

Τὴν 29)10 Σεπτεμβρίου παρετήρησε τὸ πρῶτον πλησιέστατα πρὸς τὸν πλανήτην μικρότατον ἄστρον παρόμοιον πρὸς ἀπλανῆ τοῦ 13^{ου} μεγέθους. Ὑποπεύσας ὅτι ἦτο νέος δορυφόρος, προσδιώρισε τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν τρίτον δορυφόρον. Κατὰ τὰς ἐπομένους νύκτας τῆς 31)12, 1)13, 2)14 καὶ 4)16 Σεπτεμβρίου, εἶδε καὶ πάλιν τὸ ἄστρον τοῦτο, ὅπερ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶνε ἀπλανῆς, διότι, ἐπὶ δύο καὶ ἡμίσειαν ἐνίστα ὥρας, ὁ Barnard παρεκολούθει αὐτό, ἔβλεπε δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ Διός ἀπόστασιν αὐτοῦ αὐξανομένην, εἶτα δὲ ἐλαττουμένην. ἦτο λοιπὸν νέος δορυφόρος, πολλῶν δυσδιακριτότερος τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Ἄρεως, ὅστινος ἡ ἐξέτασις ἀπῆται τὰ ἰσχυρότερα τῶν ὀπτικῶν ὀργάνων.

Ἡ μεγίστη αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ πλανήτου ἀπόστασις ἰσοῦται πρὸς 2 4)2 ἰσημερινὰς ἀκτῖνας τοῦ Διός, ἐξ ὧ ἐπιτεταί ὅτι ὁ δορυφόρος ὅστος, συμπληρῶν τὴν περιφορὰν αὐτοῦ εἰς 41 ὥρ. 50' περίπου, εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀφανῆς ἐν τῇ περιβαλλούσῃ τὸν πλανήτην φωτοβολίᾳ.

Ὁ νέος δορυφόρος παρετηρήθη τὴν νύκτα τῆς 28)10 ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ κ. Reed διὰ τοῦ ἰσημερινοῦ τηλεσκοπίου τῶν 0,61 ἀνοίγματος τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Halsted, ὅστος δὲ ἠδυνήθη νὰ ποιήσῃται δύο μικρομετρικὰς καταμετρήσεις τῆς ἀποστάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ πλανήτου κατ' ὀρθὴν ἀνάβασιν καὶ ἀπόκλιτιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν κ. Reed, ὁ δορυφόρος ὅστος εἶνε εὐδιακριτότερος τοῦ πρώτου δορυφόρου τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ, Ἄ ρ ι ε ἴ λ.

Ἡ ἐξαγωγή τοῦ χρυσοῦ ἀξιάζει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐπομένων ἀριθμῶν δεικνυόντων τὴν γενικὴν ἐξαγωγὴν κατὰ τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη.

1887. χγ. 153000 · 1888. χγ. 158000 · 1889. χγ. 169000 · 1890. χγ. 167000 · 1891. χγ. 180000.

Ἡ ἐξαγωγή αὕτη διανέμεται διὰ τὸ 1890 μεταξὺ τῶν πρώτων ἐξαγωγικῶν χωρῶν ὡς ἐξῆς.

Ἡνωμένα Ἡγετεῖα... 47580 χγ · Ἀυστραλία... 44000 χγ ·
Ρωσία 30570 χγ · Transwaal. 14700 χγ ·
Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ χώρᾳ, ἡ ἐξαγωγή ἀξιάζει σημαντικῶς.

Περίεργος λεπτομερείας περὶ Ἰαπωνίας ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Progrès médical ὁ ἐν Yokohama ἱατρός κ. Michaut. Κατ' αὐτόν, ἡ Ἰαπωνία εἶνε χώρα ὑγρὰ καὶ βροχερά· ὁ μέσος ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν τῆς βροχῆς εἶνε συνήθως 180—200 ἐτησίως. Ὁ αἶθρ, κατὰ τὸ θέρος, εἶνε κεκορεσμένος ὑγρασίας, ἡ δὲ θερμοκρασία, ὑπέκουσα εἰς ταχυτάτας αὐξομειώσεις, ἀνυψοῦται ὅσον καὶ ἐν Ἰνδοκίνα. Ὁ χειμὼν εἶνε λίαν ψυχρὸς. Αἱ οἰκίαι εἶνε χαμηλαί, κακῶς προφυλαττόμεναι κατὰ τῶν δυσκρασιῶν, παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένα. Τὸν χειμῶνα, ὡς καὶ τὸ θέρος, οἱ Ἰθαγενεῖς ἔχουσι τὸ στῆθος ἀνοικτὸν καὶ τὰς κνήμας ἀκαλύπτους· οἱ πλεῖστοι τούτων δὲν φέρουσι πῖλον.

Κατὰ γενικὴν συνήθειαν, ὑπάρχουσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν πλουσίων ὡς καὶ παρὰ τοῖς πτωχοῖς, ἅπαντες, καθ' ἐσπέραν, ἐνίστα δὲ καὶ δις τῆς ἡμέρας, λαμβάνουσι θερμὸν λουτρόν, ὅστινος ἡ θερμοκρασία οὐδέποτε εἶνε κατωτέρα τῶν 42^{ου} K., φθάνει δὲ πολλάκις μέχρι τῶν 50^{ου} K. Ἄνδρες καὶ

γυναίκες, παιδιά και γέροντες. άνευ διακρίσεως ηλικίας και φύλου, λούονται εν τῷ αὐτῷ ὕδατι· ἐν τισι τῶν καταστημάτων, χάριν τῆς αἰδοῦς, οἱ διὰ τὰς γυναίκας προωρισμένοι λουτήρες, χωρίζονται διὰ σχοινίου, ὅστινος ὁ διευθυντής τοῦ καταστήματος παρακωλύει τὴν ὑπέρθασιν. Πρὶν ἢ βυθισθῆναι ἐν τῷ κοινῷ λουτήρι, ὁ λουόμενος φροντίζει νὰ πλυθῆ διὰ γλιαροῦ ὕδατος καὶ σάπωνος. Μετὰ τινα λεπτά ἐξέρχεται τοῦ ὑπερθερμοῦ ὕδατος ἐρυθρότατος τὸ δέρμα, παρόμοιος πρὸς βεβρασμένον μαλακόστρακον καὶ ἀμέσως βίπτουσιν ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῦ ὕδωρ ψυχρὸν. Ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος ἐπὶ τινὰς ὥρας διατηρεῖται εἰς 38⁰ μέχρι 39⁰,5.

Κατὰ τὸν ἰατρὸν τοῦτον, πιθανῶς ἡ συνήθεια αὕτη ἐξηγεῖ πῶς οἱ Ἰάπωνες εἶνε ὀλοσχερῶς ἀπηλλαγμένοι τῶν ρευματισμῶν καὶ τῆς βραχίτιδος, αἵτινες τοσαῦτα ἐν Εὐρώπῃ ἀριθμοῦσι θύματα. Τὴν δὲ μικρὰν σχετικῶς θνησιμότητα, ἀποδίδει εἰς τροφήν ἐξ ὀλοκλήρου γαλακτώδη καὶ μητρικὴν παρατεταμένην μέχρι τῆς ηλικίας τῶν πέντε, ἐξ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπτά ἐτῶν.

Ἡ συνήθεια τοῦ σπαργανῶναι τὰ βρέφη δὲν ὑπάρχει παρὰ τοῖς Ἰάπωνσιν ἐνδόξουσι ταῦτα ἐντὸς ἐνδυμάτων λίαν εὐρυγῶρων, ἀνοικτῶν ἔμπροσθεν, μὴ καλυπτόντων δὲ τὰς κνήμας.

Ὁ κ. Α. Batelli ἐξετέλεσεν ἐν ὑπαίθρῳ, ἐν Chieri (Ἰταλία) συγκριτικὰς μετρήσεις ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐξατμιζομένου ὕδατος ἐξ ἐλευθέρας ἐπιφανείας ὕδατος καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας γῆς διαβρόχου, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας καὶ ἐν τῷ σκότει. Ἐκ τῶν παρατηρήσεων δὲ αὐτοῦ τούτων συνεπέρανε τὰ ἐξῆς :

α) Τῆς θερμοκρασίας τοῦ ἀέρος ἀνυψουμένης, τὸ ποσὸν τοῦ ἐξατμιζομένου ὕδατος ὑπὸ τῆς ὑγρᾶς γῆς εἶνε, ἐν γένει, περισσότερον τοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ στασίμου ὕδατος· ἐλαττοῦται δὲ αὕτη, τοῦναντίον, τῆς θερμοκρασίας ταπεινουμένης.

β) Ἡ ἐξάτμισις ἐπιφανείας ἐλευθέρου ὕδατος αὐξάνει ταχύτερον, τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου, ἐπιταχυνομένης τῆς τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους.

γ) Ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις, ὅψο ὁ ἀήρ ὑγρότερος, τόσῳ μᾶλλον τὸ ποσὸν τοῦ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ ἐδάφους ἐξατμιζομένου ὕδατος ὑπερτερεῖ τοῦ ἀπὸ τοῦ στασίμου ὕδατος ἐξαιρεομένου.

δ) Ἀφρονώτερον ἐξατμίζεται τὸ ὑπὸ τὴν ἡλιακὴν ἀκτινοβολίαν ὕδωρ τοῦ ὑπὸ σκιάν, οὐ μόνον τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπομένην νύκτα.

ε) Τῆς θερμοκρασίας ἀνυψουμένης, ὁ λόγος τῶν ποσῶν τοῦ ὕδατος τῶν ἐξαιρεομένων ὑπὸ τῶν δύο ἐπιφανειῶν αὐξάνει κατὰ τι ταχύτερον αὐξανομένης δὲ τῆς ταχύτητος τοῦ ἀνέμου, ὁ λόγος αὐτός, ἀντιστρόφως, ἐλαττοῦται.

Η Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΕΡΔΗ.—Ἡ Ἀλεπού, κωμῳδία εἰς πράξεις τέσσαρας, ἐπὶ Η. Ζάννου.—Ο ἄρχισιδηροναγὸς (Maître de Forges), ἔργον εἰς πράξεις τέσσαρας καὶ πέντε εἰκόνας, ὑπὸ G. Olmet.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἐθνικοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου οἱ ἐπὶ τοῦ Λασσάνειου δραματικοῦ ἀγῶνος ἑλλανοδίκαι κύριοι Ν. Καζάζης, Θ. Ἀφεντούλης καὶ Η. Μυστριώτης ὑπέβυλον τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν διὰ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῶν κ. Καζάζη. Τῷ ἀγῶνι τούτῳ, τὸ δεύτερον τελεσθέντι, εἰκοσι καὶ πέντε παρέστησαν ἀγωνισταί, ὧν τρισκέδεκα τραγωδίας φέροντες, δώδεκα δὲ κωμῳδίας. Καὶ τῶν μὲν τραγωδιῶν αἱ ἐπιγραφαὶ ἦσαν αἱ ἐξῆς: Ἀθηνᾶ καὶ Εὐγένιος, Πατρίς, Θεοδώρα, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Ὁ ποιητής, Πήγας ὁ Φεραῖος, Ἡ ἐξοδος τοῦ Μεσολογίου, Σωφρονία καὶ Ὀλινδος, Ἡ καπετάνισσα, Ἡ αὐτοκράτειρα Εὐδοκία, Ὁ Υἱὸς τοῦ βασιλέως, Λέων Χαμάρετος, Ἡ κόρη τῆς Λήμνου, ἦτις καὶ ἐξ ὄλων ἐδραβεύθη, τῶν δὲ κωμῳδιῶν ἦσαν αἱ ἐξῆς: Νεφέλαι, Ἀ la Dame, Προίκα, Ἡ χήρα, Ἡ διαθήκη τοῦ θείου, Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, Ζαλίστρας, Ὁ ἔξιπασμένος, Τὸ κορδόνι, Τὸ ἐπισκεπτήριον, Ἀνθρακες, Ἡ Ἀλεπού, ἦτις ὁμοφώνως ἐδραβεύθη. Ἡ κωμῳδία δὲ αὕτη ἀνεδιδάσθη ὑπὸ τοῦ δραματικοῦ ἡμῶν θιάσου τὸ πρῶτον ἐν τῇ ἡμετέρῃ πόλει ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Βέρδη δις κατὰ τὴν λήξαν ἐδδομάδα. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἑλλανοδικῶν «ἡ κωμῳδία αὕτη ἦν ἡ σχετικῶς ἀμεμπτοτέρα πασῶν οὐχ ἥττον χρήζει μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπεξεργασίας. Ἡ ἐξέλιξις προβαίνει ὀμαλῶς. Ἡ γλῶσσα προσήκει κωμικῷ διαλόγῳ, οὔτε χυδαία ἄγαν, οὔτε καθαρεύουσα. Τὸ θέμα εἶνε ἐπίκαιρον, εἰ καὶ πως ἀπίθανος ὁ χαρακτήρ τοῦ φαρμακοποιοῦ, καλουμένου εἰς ὑπὸ λὰς συναναστροφᾶς, μετέχοντος δὲ καὶ τοῦ κυνηγίου τῆς Ἀλεπούς. Ἡδύνατο νὰ ἐπινοηθῆ καταλληλότερον πρόσωπον. Το κωμικὸν ἄλλας ἱκανῶς καταχέεται ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ. Ἡ δὲ κάθαρσις εἶνε ἐπιτυχῆς, μηδὲν ἔχουσα τὸ ἀπίθανον. Ἐνιαχοῦ ὑπάρχει ἄκρατος περὶ τὴν ἐκφρασιν ἐλευθερία, ἦν καλὸν νὰ μετριάσῃ ὁ ποιητής ἐν τῇ ἀναθεωρῶσει τῆς κωμῳδίας· ἐν γένει δ' αὕτη πιστῶς ἀναπαρίστησιν εἰκόνα τῶν καθ' ἡμᾶς κούφων ψευδοφραγκικῶν ἠθῶν». Καὶ ταῦτα μὲν εἶπον οἱ ἑλλανοδίκαι, ἄπερ ἀντέγραψα ἐνταῦθα τῶν ἀναγνωστῶν καὶ τῶν ἀναγνωστριῶν μου χάριν, ὅποιον δὲ τὸ ἔργον κατὰ τὸν γράφοντα τὰς γραμμὰς ταύτας, τοῦτο ὀρθήσεται ἐν τοῖς ἐπομένοις.

Βάσις τῆς κωμῳδίας ἐτέθη τὸ κυνήγιον τῆς Ἀλεπούς, παιδιὰ ξένη εἰσαχθεῖσα πρὸ τινῶν ἐτῶν εἰς Ἀθήνας. Ὁ Γουδοχέρης, τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τῆς κωμῳδίας, ἔχων σύζυγον καὶ δύο θυγατέρας ὧν ἡ πρεσβυτέρα ἐπιπόλαιος ὡς ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἐπαγγελόμενος δὲ τὸν φαρμακοποιόν, ἀρεσκέται εἰς ἐπιδείξεις καὶ ποιεῖται δαπάνας ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τοῦ φαρμακείου αὐτοῦ. Ἡ θυγάτηρ δ' αὐτοῦ Ἐρατώ, ἡ πρεσβυτέρα, τὰς αὐτὰς ἔχουσα ιδέας, θέλει

νά συζευχθῆ τὸν Ἀνεμοκουδάρην, ἐπαγγελλόμενον τὸν μέγαν ἐπιχειρηματίαν καὶ ἔχοντα ἐν Ἀθήναις σχέσεις πρὸς διακεκριμένας οἰκογενείας, παρενείροντα δὲ πάντοτε ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτοῦ γαλλικὰς λέξεις καὶ κομψομένον. Οὗτος ἡμέραν τινὰ πειθεῖται, ἀνευ δυσκολίας ἐννοεῖται, τὸν Γουδοχέρην, τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ νὰ μετάρχωσι τοῦ κυνηγίου τῆς Ἀλεπούς, παρέχων αὐτοῖς καὶ τὸ προσήκον προσκλήτηριον. Πλεῖστα πάσχει ὁ ματαιόφρων κατὰ τὴν μετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸ κυνήγιον, εἰς ὃ μετέβη ἐπὶ ὄνων, οἵτινες καὶ ἀναδιβάζονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ὧν τὰ ὄτα ἀποκρύπτονται κατ' αἰτησίν τοῦ Γουδοχέρην ὅπως παρίστανται ὡς ἵπποι. Ἐπανελθὼν δὲ οἴκαδε καὶ κατανοήσας τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἀποδιώκει τὸν Ἀνεμοκουδάρην, καὶ ἐκδίδωσι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἐρατῶ τῷ υἱῷ ἀρχαίου φίλου αὐτοῦ Γαργαλιάνου καὶ πλουσίου φουστάνελλοφόρου ἐπαρχιώτου, τοῦ Χρυσόχερην, ὃν πρότερον περιεφρόνει. Τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ τῶν γάμων τῆς προδευτέρας θυγατρὸς τελοῦνται καὶ οἱ γάμοι τῆς νεωτέρας μετὰ τοῦ ἀπαγαγόντος αὐτὴν βοηθοῦ τοῦ φαρμακείου τοῦ Γουδοχέρην, προικίζοντος αὐτὴν τοῦ Χρυσόχερην, καί, κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἐκθέσεως τῶν ἑλληνοδικῶν, ἦν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἔχω, τῆς ὑπηρετρίας μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ τῆς καρδίας αὐτῆς. Οὕτω τὴν αὐτὴν ἡμέραν τελοῦνται τρεῖς γάμοι, πάντων εὐφροσύνως ψαλλόντων :

Ζήτω οἱ Γαργαλιάνοι
γωνιὰ ἑλληνικὴ !
χρυσῆ ζωὴ θὰ κάνῃ
ἀν ζῆ κανεῖς ἐκεῖ,
τὸν νοῦ τῆς σπῆτι ἔχει
κάθε νοικοκυρὰ
κι' οὔτε νὰ πιάσῃ τρέγει
τῆς Ἀλεπούς οὐρά.

Ἡ κωμῳδία αὕτη, ἥτις ἐστὶ κατὰ τὸ εἶδος τῶν γαλλικῶν εἰδυλλιακῶν κωμῳδιῶν (vaudevilles), ἀποδεικνύει τὸν κ. Ζάννον δεξιὸν κωμωδοποιόν, γινώσκοντα τὸ θέατρον, συνεισφέροντα εἰς τὴν νεωτέραν ἡμῶν δραματικὴν ποίησιν, ἀλλὰ ὁ κ. Ζάννος, ὡς καὶ ἐν ἄλλαις κωμῳδαίς καὶ διαλόγοις παρετήρησα, παρὰσφύρεται αὐτὸς οὗτος, ὅστις ὑπέρμαχος διὰ τῆς Ἀλεπούς παρίσταται τῶν ἑθνικῶν ἡμῶν ἠθῶν, ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ vaudeville καὶ εἰσάγει τὸν βωδεβιλλισμόν (vaudevillisme) εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον, ἥτοι τὸ εἶδος ἐκεῖνο, ὅπερ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ ἐν ἧ παρήχθη ὑπὸ τῶν πονούντων τῷ ἔθνῳ αὐτῶν κριτικῶν κατεκριθῆ καὶ ὅπερ ἀπέφυγε πάντοτε τὸ ἐπιφανέστατον αὐτῆς θέατρον, ἡ Γαλλικῆ-Κωμῳδία, ἐφ' ᾧ καὶ ὅτε ἐσχάτως ἐν τινι κωμῳδίᾳ διδασθεῖσθαι ἐν τῷ θεάτρῳ ἐκεῖνῳ ἐφέρετό τι τὸ εἰδυλλιακὸν μέγα ἠγέρθη ζήτημα. Ὁ κ. Ζάννος ἠδύνατο κάλλιστα νὰ παραλείψῃ τὴν ὄλως ἀπρόσφορον τοῖς ἡμετέροις ἠθεσι σκηνὴν τοῦ Boccace τῆς τρίτης πράξεως, παρουσιάζων κατὰ τὴν ἐπομένην πρᾶξιν τὸν Γουδοχέρην λέγοντα κεκαλυμμένως αὐτὴν, ὅτε ἀφηγεῖται τὴν ὄλην Ὀδύσειαν αὐτοῦ, νὰ ἀποφύγῃ, ὅπερ ἄλλως καὶ οἱ ἑλληνοδικοί εἶπον αὐτῷ, εὐφυσολογίας τινάς. Μετὰ τὰς συστάσεις τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Ζάννος εἶδει νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐπεξεργασμένον καὶ ἀνευ τοῦ ὑπερβάλλοντος ἐλευθερίου ὕψους. Τότε ἡ σκωπὸν διδακτικὸν

ἔχουσα κωμῳδία αὐτοῦ θὰ ἐπετύγχανε μᾶλλον αὐτοῦ. «Ἡ κωμῳδία ἐστίν, ὡς περ λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, μίμησις φαυλοτέρων μὲν, οὐ μὲντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν».

Ἀλλὰ καλὸν θὰ ἦτο ἐπίσης νὰ ἐλείπον καὶ τινες λέξεις τοῦ χύδην ὄχλου, ὡς ἡ Βρὲ καὶ ἄλλαι. Ἐν γένει δὲ περὶ τῆς γλώσσης προκειμένου φαίνεται μοι ἀνωμαλία τις ἐν αὐτῇ, διότι ὅτε μὲν γίνεται χρῆσις λέξεων τοῦ καθαρεύοντος λόγου, ὅτε δὲ τοῦ μὴ τοιούτου. Ἡ ἁρμονία τῆς γλώσσης ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐξ ὧν γινώσκω, εἶνε ἀπαραίτητος. Ὁ κ. Ζάννος, νομίζω, εἶδει μείζονα νὰ ἐπιδείξηται σεβασμὸν πρὸς τὰς συστάσεις τῶν βραβευσάντων αὐτὸν καὶ νὰ ἐπεξεργασθῆ κατ' αὐτὰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὅπερ τότε θὰ ἦν λαμπρὸν καὶ τῶν ὠραιωτάτων ἔργων, διότι ἔχει πολλὰς ἀρετάς, ὡς φανεροὶ καὶ ἡ ἐκθεσις τῶν ἑλληνοδικῶν.

Ὁ συμπαθὴς θιασάρχης κ. Ἀλεξιάδης ἀγγέλλει ὅτι προσεχὸς διδασθεῖσεται τὸ κράτιστον ἔργον τοῦ Georges Ohnet (son cheval de bataille), Ὁ Κύριος τοῦ Σιδεροουργείου (Maitre de Forges). Τὸ ἔργον τοῦτο ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ Γυμνασίῳ τῶν Παρισίων τῷ 1883 καὶ ἐπὶ ἔτος ὄλον ἐπανελαμβάνετο καθ' ἐκάστην, διαπλάσαντος τὸν χαρακτῆρα τοῦ Philippe Derblay, τοῦ πρωταγωνιστοῦντος προσώπου, τοῦ πολυκλαύστου ὁμοεθνοῦς καλλιτέχνου Δαμαλᾶ (Darias), τοῦ δὲ τὸν τῆς Claire τῆς ἐξόχου Σάβρας Bernhardt. Τὸ ἔργον ἐξακολουθεῖ ἔτι καὶ νῦν διδασκόμενον πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης. Ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ τῇ ἐπομένῃ κυριακῇ.

Μετὰ τὸν Οἰδίποδα τύραννον τοῦ Σοφοκλέους, ὃν ἐξόχως ὁ ἐξόχος τραγῳδὸς Mounet Sully ὑποδύεται καὶ ὃν περιφέρει ἠδὴ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, ἀμαράντους στεφάνους δόξης ἀποκομίζων, ἀναδιβάσεται κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνεστῶσης θεατρικῆς περιόδου ἡ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπιούσης ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐπιφανεστάτου θεάτρον τοῦ κόσμου, τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας, ἡ σεμνὴ τοῦ αὐτοῦ μεγάλου τραγικοῦ τῆς ἀρχαιότητος Σοφοκλέους Ἀντιγόνη, ἦν, ὑποδυθήσεται ἡ χαριεστάτη δεσποινὶς Barlet. Ἐν τοῖς γαλλικοῖς θεάτροις πνεεῖ ἀπὸ τινος πνεύμα φιλελληνικόν, διότι κατ' αὐτὰς ἀνεδιβάσθησαν ἔργα ἑλληνικῆς ὑποθέσεως, οἷα ὁ Βασίλειος Μίδα, ἡ Σὺζυγος τοῦ Πυγμαλίωνος, εἰ μὴ καὶ τὸ μελόδραμα Στρατονίκην, οὐ τὸ μὲν ἔπος ἀνήκει τῷ κ. L. Gallief, τὸ δὲ μέλος τῷ κ. Fournier-Alix. Πρὸς τούτοις δὲ ἐδιδάχθη ἠδὴ ἡ Λυσιστράτη, ὃ δὲ Jean Richerpin ἀπυθύνθη τῷ διευθυντῇ τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας, ἐρωτῶν αὐτόν, ἂν ἦ δυνατόν νὰ διδασθῆ ἡ τρίπρακτος ἐν στίχοις κωμῳδία Αἰσωπος (Esop), ἦν κατέλιπεν ὁ ποιητὴς τῶν Σταλακτιτῶν Théodore de Banville. Ὁ διαπρεπὴς διευθυντὴς τοῦ Γαλλικοῦ-Θεάτρον ἀπάντησε τῷ κ. Richerpin ὅτι ἄσμενος θὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ καὶ ὅτι πρόθυμός ἐστι νὰ ὑποβάλῃ τῇ πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν δραματικῶν ἔργων ἐπιτροπῇ τὴν κωμῳδίαν, ἀλλὰ ἀνεξαρτήτως τῶν γενομένων ἠδὴ δεκτῶν ἐμμέτρων δραμάτων, ἡ Σοφοκλέους Ἀντιγόνη διδασθεῖσεται πρὸ τοῦ Αἰσωποῦ. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἀντιγόνης γινήσεται εἰς τὴν γαλάττιδα φωνὴν, εἰς ἦν μετεφράσθη ὑπὸ τῶν κκ. Paul Meurice καὶ Auguste Vac-

querie. Ὁ κ. Κλαρετὴ φροντίζει ἴδω περὶ τῆς σκηνικῆς διακοσμώσεως (décor), ἥτις ἔσται πρωτοφανής, καὶ τῆς μουσικῆς τοῦ Mendelssohn ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐμελοποίησε τὰ χορικά τῆς ἀθανάτου τραγῆδίας. Περὶ τῆς μελοποιήσεως δὲ ταύτης ὑπάρχει περιεργον εἰδικὸν ἔργον, δημοσιευθὲν ἐν Βάλε ὑπὸ J. J. Bussinger. Τὸ ἔργον δὲ τοῦτο εὔρεν ὁ κ. Κλαρετὴ ἐν Στρασβούργῳ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

Ὡς καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ Ἐπιθεωρήσει μου εἶπον, ἐν τῷ Νεωτέρῳ-Θεάτρῳ (Théâtre-Moderne) ἐν Παρισίοις ἐξετελέσθη τετράπρακτος παντομίμα τῶν Χανροφ καὶ Tarride μετὰ μουσικῆς τοῦ Bonnamy, ἐπιγραφομένη ἢ Κυρία Πυγμαλίωνος (Madame Pygmalion). Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτῆς σαφῶς προκύπτει ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Γαλατίας τῆς γνωστῆς ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δράματος τοῦ ἀειμνήστου Βασιλείδου καὶ ἐκ τοῦ γνωστοῦ διπράκτου καὶ ὠραιοτάτου γαλλικοῦ μελοδραματίου. Περὶ τοῦ μύθου, φερομένου παρ' Ὀβιδίου (Met X, 245) οὐδὲν θὰ εἶπω, θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὰ τῆς παντομίμας. Ἡ Ἀφροδίτη ἐπὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Πυγμαλίωνος ζωοποιεῖ τὴν Γαλάτειαν, οὕτω δὲ τὸ ἄγαλμα μεταβάλλεται εἰς γυναῖκα, ἥς αἱ αἰσθήσεις, τῷ κλεψύματι τῆς θεᾶς, ἐπέρχονται ἀλληλοδιαδόχως. Μετὰ ταῦτα ἡ Ἀφροδίτη ἐρωτᾷ τὸν Πυγμαλίωνα :

«Οὐδὲν ἐλπιμόννης; Οὐδενὸς στερεῖται αὐτή;»

«Βεβαίως, ἐπεὶ πέν ὁ Πυγμαλίον, μετὰ ἐπισκόπησιν».

Ἡ δὲ θεὰ μετὰ εἰρωνικοῦ μειδιήματος ἐξηφανίσθη.

Ἄλλ' ὁ Πυγμαλίον, μεθ' ὄλην τὴν διαβεβαίωσιν αὐτοῦ, ἐσθαλε καὶ ἐλπιμόννης νὰ αἰσθηταὶ διὰ τὴν μετατραπείσαν ἐξ ἀγάλματος γυναῖκα... καρδία ν. Οὕτως ἡ στήρυς αὐτοῦ δὲν εἶχε καρδίαν. Ἡ παντομίμα λήγει τοῦ Πυγμαλίωνος γνότος τὴν μεγίστην ἔλλειψιν καὶ αἰτησαμένου παρὰ τῆς Ἀφροδίτης νὰ μεταβάλῃ τὴν Γαλάτειαν αὐτῆς εἰς ἄγαλμα.

Ἐν τῇ παντομίμᾳ ταύτῃ λοιπὸν διατυπῶνται ἰδέα φιλοσοφικῆ συμβολικῶς, ἀλλ' ἡ διατύπωσις τοιούτων ἰδεῶν, ὡς παρετηρήθη, ἐν παντομίμᾳ, καθ' ἣν διὰ μόνων τῶν μουσικῶν κινήσεων ἐκδηλοῦνται οὐχὶ διὰ τοῦ λόγου, δὲν δύναται νὰ ἦ ἐπιτυχής. Ἡ Σ Ὑ ζ υ γ ο ς τοῦ Πυγμαλίωνος ἔστι πλήρης ὠραίων λεπτομερειῶν· ἡ μουσικὴ δ' αὐτῆς ἔστι ζωηρά, ἐλαφρὰ καὶ ἐκφραστικῆ. Οὐχ ἥττον κατεπόνησε τοὺς θεατὰς.

ΧΡΟΝΙΚΑ.— Ἐν τῷ θεάτρῳ Porte-Saint-Martin τῶν Παρισίων ἐξετελέσθη ἔργον ἐπιγραφόμενον *Au Dahomey*, ἐκ τῶν θεαματικῶν (pièces à grand spectacle) εἰς πράξεις πέντε, ὑπὸ τῶν κ. κ. Oswald, Gugenheim καὶ Le Faure. Τὸ ἔργον στερεῖται φιλολογικῆς ἀξίας.

— Ἐξεδόθη ὁ ἔβδομος καὶ ὄγδοος τόμος τῶν *Cours de Littérature* τοῦ Felix Hemon, ἐν ᾧ ὁ λόγος περὶ Boileau καὶ Racine.

— Ὁ γονιμώτατος τῶν γερμανῶν δραματοποιῶν ἀνατιρηρῆτως ἔστιν ὁ Richard Voss. Μόλις συμπληρωθέντων δύο ἔτην ἀρ' οὗ ἐξῆλθε τοῦ νοσοκομείου εἰς θ' εἰσῆλθε παθῶν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας, ἔδωκε τῷ θεάτρῳ ἕξ νέα ἔργα. Τὸ θεατρὸν τῆς Στουτγάρδης παρέστησε μετ' ἐπιτυχίας τὴν *Melaria*, δράμα ἀναπολοῦν τὴν *Lucrece Borgia*, τὸ δὲ βασιλικὸν θεατρὸν τοῦ Μονάχου ἐξ ἄλλου ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ *Διαβατικὸν πτηνόν*, ὅπου ὁ Voss ἤναγ-

κᾶσθη νὰ κατενεχθῆ κατὰ τοῦ οὐδενισμοῦ. Ἰδὼ δὲ ἀγγέλλεται ὅτι τὸν ἐπιόντα μῆνα διδαχθήσονται δύο ἔτι ἔργα τοῦ ἀκαμάτου συγγραφέως.

— Τὸ δράμα τοῦ Conrad Alberti, *Μία πρόληψις*, ὅπερ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἐστέφθη ὑπὸ ζωηρᾶς ἐπιτυχίας ἐν Βερολίνῳ, ἀπηγορεύθη ἐν Βιέννῃ. Ἐν Βιέννῃ δὲ ἐδιδάχθη ἕτερον ἔργον τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, ὁ *Κωμῶδός* (Comédien), ὃ ὑπόθεσις τὰ κυριώτατα ἐπεισόδια τοῦ βίου τοῦ Μολιέρου. Κατὰ τὴν πρώτην πράξιν ὁ Μολιέρος διδάσκει κωμῶδιαν ἐν ἐπαρχιακῷ θεάτρῳ, κατὰ τὴν τελευταίαν δὲ ὁ Μολιέρος θνήσκει ἐπὶ τῆς σκηνῆς κατὰ τινὰ διδασκαλίαν τοῦ *Malade imaginaire*.

— Ὁ Μαστρο-Μανώλης (Maitre Manola) τῆς Κάρμεν Σύλβας (βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας), περὶ οὗ ἐκτενῶς ἔγραψα ἄλλοτε ἐν τῷ «Νεολόγῳ» καὶ δὲ ἐρεῖδεται ἐπὶ δημοτικῷ ἄσματι ἡμῶν, μελοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, ἐξετελέσθη ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς αὐλῆς τοῦ Κομβούργου.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Οὐκ ὀλίγα ἀναγράφονται ζητήματα ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῆς πολιτικῆς, τὰ δικαίως ἐπισπώμενα τὴν προσοχὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κόσμου καὶ προκαλοῦντα μέγαν πάταγον ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην, συνεπείρ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν, φερόντων μὲν κυρίως ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ σημαντικῶς ἐπιδρώντων καὶ ἐπὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς τῆς Δύσεως. Ἡ ἐν Γαλλίᾳ π. κ. προκλήθεῖσα κρίσις ἐπὶ ταῖς εἰδεχθεῖσιν ἀληθῶς ἀποκαλίψουσιν ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Παναμά, ταῖς ἀμαυροῦσαι τὴν ὁξάν τῶν τέως ἀποθαυμαζομένων μεγάλων τῆς Γαλλίας πολιτῶν, οὓς ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα ἐτίμα καὶ ἐγέραιγεν ἐπὶ ταῖς προσερχομέναις αὐτῇ ὑπηρεσίαις διὰ τῆς ἀποπερατώσεως μεγάλων ὄντως ἔργων, μεθ' ὅλων τὸν ἐσωτερικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα εὐρέως θίγει τὰ συμφέροντα τῆς γενικῆς ἐν Εὐρώπῃ πολιτικῆς, ἥς σπουδαιότατος παράγων εἶναι καὶ ἡ Γαλλία. Ἐὰν μὴ οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα οὔτε ἐνίοι τῶν ἐν Πετρούπολει κύκλων ἠθελον μεγάλως ταραχθῆ ἐπὶ τοῖς διαδραματιζομένοις ἐν τῇ ἡλίῃ Γαλλίᾳ, κυνδυνεύουσῃ οὐχὶ πλέον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ προσώπικοῦ ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποψὴν αὐτῶν τούτων τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν σπουδαιωτέρων ἐφημερίδων τῆς δημοκρατικῆς ἀποχρώσεως, οὔτε οἱ ἐν Βερολίνῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς πρωτευούσαις τοῦ τριπλοῦ συνδέσμου μεγάλων ἠθελον αισθανθῆ ἀνακούφισιν καὶ ἀναθαρσύνῃ ἐκ τοῦ συνέχοντος αὐτοὺς τρόμου ἐπὶ τῇ γαλλορωσικῇ συναδελφώσει, ἥς τὴν ἐξασθένεισιν ἀπεκδέχονται ἐκ μόνης τῆς συνταράξεως τῆς ἐν Γαλλίᾳ τακτικῆς πραγμάτων καταστάσεως ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἡ συντάραξις αὐτὴ κακῶς διατίθησι τοὺς ἐν ταῖς ὀχθαῖς τοῦ Νεῦα πρὸς τοὺς ἐν τῷ Σικουάνα καὶ ψυχραίνει τὴν πρὸς τούτους ἀγάπην καὶ συμπάθειαν ἐκείνων, φρονοῦντων διῖθεν

ὅτι τὰ ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ ἐσωτερικὴν ἐποψίαν διαδραματιζόμενα ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Δημοκρατίας καὶ μεγάλως μειοῦσι τὴν ἐπὶ τὰ αἰσθητάματα τῶν Γάλλων πεποιθῆσιν τῶν πρὸς αὐτοὺς ὑπὸ διεθνῆ πολιτικὸν χαρακτῆρα συμβαλλομένων. Ἦδη πολλοὶ τῶν ἐν Βερολίῳ καὶ Βιέννῃ διέδοσαν τὴν φήμην ὅτι ὁ τσάρος σφόδρα δυσηρεστήθη ἐπὶ τοῖς ἐν Παρισίοις, οὕτω δὲ πρόχειρον ἐπανεῦρον τὸ προσφιλὲς αὐτοῖς μέσον τοῦ καταγγεῖλαι τῇ Ρωσίᾳ τὸ ἀσταθὲς τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐξάραι πλαισίως τὰς ἀπορροῦσας ἀφελείας ἐκ τῆς ὑποκαταστάσεως τῆς γαλλικῆς φιλίας διὰ τῆς γερμανικῆς ἢ τῆς αὐστριακῆς. Δείλαιοι ὄντως οἱ ταῦτα διαλογιζόμενοι, ἅτε ἥκιστα ἐν νῶ ἔχοντες ὅτι τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἐσωτερικὰ δὲν ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν Κρονστάδῃ παρωθείσης συναδελεφώσεως, ὅτι ἡ γαλλορωσικὴ φιλία πηγάζει ἐκ τῶν ἐν πᾶσι σχεδὸν συνταυτιζομένων συμφερόντων τῶν δύο κρατῶν, ὅτι τὴν συνταυτίσιν ταύτην μικρὸν ἀλλοιοῦσιν αἱ ἐπανεπιλημμένοι ὑπουργικαὶ κρίσεις καὶ ὅτι, πάντων τῶν Γάλλων ἀνεξαρτήτως κομματικῶν ἀπορροῶσεων τὴν αὐτὴν τρεπομένω ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, ἢ ἐν Ρωσίᾳ κυβερνήσις οὐδεμίαν ἔχει ἀφορμὴν δισταγμοῦ ἐν τῇ πρὸς τὴν Γαλλίαν συνεννοήσει καὶ συμπνοίᾳ, εἴτε ταύτην διευθύνει τὸ ὑπουργεῖον Ριμπώ, εἴτε τὸ τοῦ Καοθανιάκ, εἴτε τὸ τοῦ Κλεμανσώ. Ἄλλως τε δὲ τὸ ὁμογενὲς τῆς πλειοψηφίας τῆς κυβερνήσεως ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπορριψθείσης προτάσεως Πουκερῦ, ζητήσαντος ἀπόλυτον ἐξουσίαν ὑπὲρ τῆς ἀνακριτικῆς τοῦ Παναμά ἐπιτροπῆς, ἀρκοῦντως τεκμηριοῖ τὸ ἔδαριον τοῦ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μετριοπαθοῦς κόμματος, ὅπερ ἐνίκησε μὲν δι' ἕξ μόνων ψήφων, ἀλλὰ λίαν συμπαιγνὲς τυγχάνει, οὐδ' ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κομματικῶν ὁμίλων τῆς μειοψηφίας, περιλαμβάνουσης ἐν αὐτῇ πολεμίας ἀλλήλων κοινοβουλευτικὰς μεριδας καὶ οὔσης κράματος τῶν συντριμμάτων τοῦ ῥιζοσπαστικοῦ κόμματος, τοῦ μοναρχικοῦ καὶ τοῦ βουλιανερικοῦ. Τὸ ὁμογενὲς τοῦτο καθισχυράζει ἀρκούντως καὶ τοὺς ταραχθέντας ἐν Πετρούπολει κύκλους ἐπὶ τοῖς ἐν Γαλλίᾳ, αἱ δ' ἐπιστάσαι ἐορταὶ θὰ συντελέσωσιν οὐ μικρὸν εἰς τὴν μείωσιν τῆς σπουδαιότητος τῶν διαδραματιζομένων, ὑπαρχούσης μάλιστα καὶ τῆς ὑπουργικῆς ἠλώσεως τοῦ κ. Ριμπώ, ἀναφανδὸν καὶ διαρρηθὴν κηρύξαντος ὅτι πρῶτιστον τῆς νέας ὑπ' αὐτὸν κυβερνήσεως ἔργον εἶναι οὐχὶ ἡ συγκάλυψις τῆς ἀληθείας ἀλλ' ἡ ἐξακριβώσις αὐτῆς. Ἄνομολογητόν οὐχ ἦν τὸν ὅτι αἱ ἀποκαλυφθεῖσαι ἀσχημίαι μεγάλως ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς Γαλλίας καὶ εὐχρῆς ἔργον ὅπως μὴ λάβωσι τὰς διαστάσεις τῶν ἐπενεγκόντων τὴν παραιτήσιν τοῦ Ἰουλίου Φρεβῦ πρὸς πενταετίας, καὶ ὅπως ἀποδειχθῶσιν ἐσφαλμένοι αἱ προρρηθείς τῶν δυσμενῶς τῇ Γαλλίᾳ ἐχόντων καὶ μνημονευόντων ἦδη τοῦ ὀνόματος τοῦ Βρισδὸν ὡς μέλλοντος ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ τοῦ κ. Καρνῶ, ἅτε τοῦ μὲν κ. Φρεβινὲ κατηγορηθέντος ἐπὶ συνεννοχίᾳ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Παναμά, τοῦ δὲ κ. Ἰουλίου Φερρῦ μὴ ἀπολαύοντος μεγάλων συμπαιγνῶν ἕνεκα τῆς ἀποικιακῆς αὐτοῦ πολιτικῆς καὶ ἐπομένως ἀμφοτέρων ἀποκλειομένων τῆς προεδρικῆς ἔδρας.

Ἄλλὰ καὶ τὸ βουλγαρικὸν ζήτημα, ἐκτραχυνθὲν

διὰ τῶν περὶ γάμου σχεδίων τοῦ πρίγκιπος Φερδινάνδου τοῦ Κοβούργου, καίτοι ἐν τῷ προβλήματι τούτῳ ἠδύνατο νὰ ληθῆ ὑπ' ὅψιν ἡ πολιτεία τοῦ τῆς Ρουμανίας διαδόχου Φερδινάνδου Χοχεντσόλερ, οὐδεμίαν προβαλλομένου ἐνστάσιν ἐν τῷ περὶ τοῦ θρησκευματος τῶν τέκνων αὐτοῦ κεφαλαιῶ δὲν στερεῖται σπουδαιότητος, ἕνεκα τῆς τολμηρᾶς τοῦ κ. Σταμπούλωφ πολιτικῆς, τῆς ἀποσκοπούσης εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ διέποντος τὰ τῆς Βουλγαρίας συντάγματος καὶ εἰς τὴν θέσπισιν νέου θεμελιώδους νόμου, θίγοντος ἰδίᾳ τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ κατὰ καιρὸν ἡγεμόνος καὶ ἀποκλείοντος τοῦ θρόνου τῆς νεοπαγοῦς ἡγεμονίας τοὺς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα προσβεύοντας. Δεινὴ τῇ ἀληθείᾳ ἡ πολιτεία τοῦ βουλγαροῦ προθυπουργοῦ καὶ μάλιστα ὑπὸ ἐσωτερικὴν ἐποψίαν, εἰ μὴ ὑπὸ ἐξωτερικὴν, μετὰ τὴν παρ' αὐτοῦ τοῦ τσάρου ἀνακήρυξιν τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος ἐν τοῖς ἐν Βουλγαρίᾳ. Μέχρι τοῦδε ὁ κ. Σταμπούλωφ πολλὰ ἀπετόλμησε τὰ προκαλοῦντα τὴν ὑπόκωφον μίμιν τῶν παραπλανωμένων Βουλγάρων, οἵτινες οὐκ εἰς μακρὰν, συνερχόμενοι ἐκ τῆς πλάνης αὐτῶν, θὰ διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῆς πολιτείας τῶν κυβερνώντων ἴσως καὶ θ' ἀξιώσωσι τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ συναισθήματος, τοῦ συμπνιγέντος διὰ τῶν κηλιδοσάντων τὴν ἱστορίαν τῆς ἡγεμονίας γεγονότων τοῦ Βέλτσεφ, τοῦ Πανίτσα κτλ. Ὁ βουλγαρικὸς λαὸς μεθ' ὅλην τὴν πολιτείαν τῶν ἡγετῶν αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἑκκλησίας ἐξ ἧς τὰ νόματα τοῦ Χριστιανισμοῦ λαθὼν ἀνεδεικνυτο ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Μεσαίωνα, ἐμμένει πιστὸς εἰς τὰ πάτρια καὶ οὐδέποτε ἐπιλανθάνεται τῶν κατὰ τοῦ Λατινισμοῦ ἀγώνων τοῦ ἐπισκόπου τῆς Βουλγαρίας Λέοντος, ὅστις μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου θερμοῦ προσήχετο τῆς ὀρθοδοξίας συνήγορος καὶ ἀπεσκοράκιζε τὰς πλεκτάνας τῶν προθιεραρχῶν τῆς Ρώμης· ἦδη σπουδαῖα τοῦ βουλγαρικοῦ τύπου ὄργανα κατεξανέστησαν κατὰ τῆς πολιτείας τοῦ κ. Σταμπούλωφ καὶ ὑποδεικνύουσιν ἀπὸ τοῦδε τοὺς ἐνδεχομένους κινδύνους ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τοῦ λαοῦ, ἀδύνατον δὲ νὰ μὴ ἀναμολογηθῆ ἡ λογικότης τῶν γραφομένων τῶν ῥηθέντων ὀργάνων, διότι ὄντως ὁ βουλγαρος προθυπουργὸς, ἐνήργησε καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην αὐθαιρέτως, ἄνευ τῆς ἐκ τῶν προτέρων συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἀρμοδίου κυβερνητικοῦ τμήματος ἐν τῷ ζητήματι τῆς τροποποιήσεως τοῦ 38 ἄρθρου. Τὸ μέλλον θὰ δείξῃ κατὰ πόσον ὁ Σταμπούλωφ ἐνήργησε συνετῶς ἢ πρὸς κέντρα ἐλάκτισεν.

Τὰ λοιπὰ ἐν Εὐρώπῃ ζητήματα φέρουσιν ἐσωτερικὸν ὅλως χαρακτῆρα. Καὶ ἐν μὲν Ἀγγλίᾳ τὸ σπουδαιότερον πάντων εἶναι τὸ ἰρλανδικόν, περὶ οὗ ἐπανεπιλημμένως ἔλαβε συνεντεύξεις ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς λόρδος Ρόσμπερυ πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Ἰρλανδίας σιρ Τζῶν Μόρλεϋ. Τὸ ζήτημα εἶναι πρᾶγματι ἐκ τῶν σοβαρωτέρων καὶ εὐλόγως οἱ ἐν Λονδίῳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἀγγλίᾳ κύκλοι ἔχουσι τὰ ὅμματα ἐστραμμένα πρὸς τὰς κοινοβουλευτικὰς ἐργασίας, ἀρχομένας μετὰ τὰς ἐορτάς· ὡσαύτως καὶ τὸ ἐργατικὸν κίνημα σπουδαῖον τυγχάνει, κατ' ἀνάγκην δὲ ὁ γηραιὸς προθυπουργὸς προσήσεται εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἐργατικοῦ σώματος πρὸς

ικανοποιήσιν μὲν αὐτῶν, πρὸς περιφθορήσιν δὲ τῶν συμφερόντων τῆς ἀγγλικῆς βιομηχανίας.

Ἐν Αὐστρία δ' αἱ φυλετικαὶ διενέξεις ἐξακολουθοῦσι μετὰ μεγάλης ἐντάσεως καὶ πολλὰ διαμειβονται ἐν τοῖς κοινοβουλευτικοῖς κύλλοις συζητήσεις περὶ ἱκανοποιήσεως τῶν πόθων ἐνίων κομματικῶν ὀμίλων, ἐκπροσωπευόντων τὰς ἰδέας καὶ τὰ φρονήματα ὀλοκλήρου φυλετικοῦ στοιχείου· παραπλήσια ἐπισημαίνουσι καὶ ἐν Οὐγγαρία, καίτοι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τὴν πρώτην κατέχουσι θέσιν ἐν τοῖς διαφόροις ζητήμασι τὸ τοῦ γάμου καὶ τὸ τῶν σχέσεων μετὰ τοῦ Βατικανοῦ.

Ἐν Γερμανίᾳ, ληξάσης τῆς πρώτης ἀναγνώσεως τοῦ στρατιωτικοῦ νομοσχεδίου, ὑπὲρ οὗ ἐλάλησαν οἱ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοὶ τῶν κυριωτέρων κρατῶν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἀνακινεῖται τὸ ζήτημα τῆς τροποποιήσεως τῶν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ἀντιπροσωπευομένων κομμάτων, λόγος δὲ γίνεται περὶ καταρτισμοῦ νέου, τοῦ τῆς Νοτίου Γερμανίας, ἔχοντος οὐχὶ τοσοῦτον συμπαθῶς ταῖς κυβερνητικαῖς ἰδέαις.

Οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἐστραμμένῃ ἔχουσι τὴν προσοκίην πρὸς τὰ στρατιωτικὰ καὶ διὰ τοῦτο νέαι ἠγγέλθησαν μεταθέσεις στρατευμάτων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν κατὰ μῆκος τῶν δυτικῶν μεθῶν παρατεταγμένων δυνάμεων. Τὸ αἶτιον τῶν στρατιωτικῶν τούτων κινήσεων εἶναι ἀναμφερῶς αἱ ἐν Γερμανίᾳ ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ ἐνέργειαι, ἃς πολλὰ τῶν μελῶν τῆς ἐν τῇ Λευκῇ αἰθούσῃ ἀντιπροσωπείας ἐχαρακτήρισαν ὡς ἀφορμὴν καὶ ἀφετηρίαν νέων πολεμικῶν παρασκευῶν καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς κράτεσιν.

Οἱ ἐν Ἰταλίᾳ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν οικονομικῶν, καίτοι τὴν ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἐγγραφίαν ἀναγκαιότητα οὐκ ὀλίγον ἢ ταραχὴν, ἢν προῦκάλεσεν ἡ τῆς Γερουσίας ἀρνητικὴ ἀπόφασις ἐν τῷ ζητήματι τῆς τοῦ Ζουκάρου ἐκλογῆς.

Τὴν μερίζονα ὅμως ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῶν οικονομικῶν μέριμναν καταβάλλουσιν οἱ ἐν Ἑλλάδι κυβερνῆται, οἵτινες, ἰγουμενοῦ τοῦ κ. Τρικούπη, ἀγωνίζονται νὰ πραγματώσωσι τὰ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκτιθέμενα μέτρα, τὰ ἐπαγγελθέντα καὶ τὰ ἀνακούφισαν τῶν οικονομικῶν τοῦ βασιλείου καὶ τὴν βελτιώσιν αὐτῶν κατὰ τὸν τρόπον συνεπαγόμενον τὴν τακτικὴν λειτουργίαν τῆς οικονομικῆς μηχανῆς ἀνευ ἐλλειμμάτων καὶ ἀνευ καθυστερήσεως ἐν ταῖς πρὸς τὰ ξένα κεφάλαια ὑποχρεώσεσιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Ἐν Ἑλβετίᾳ γενομένης προεδρικῆς ἐκλογῆς πρόεδρος τῆς δημοσπονδίας ἐξελέγη ὁ κ. Σέγκ, ὅστις γεννηθεὶς τῷ 1823 ἐχηρημάτισεν ἐν διαφόροις σπουδαίαις θέσεσι καὶ διεκρίθη ἐπὶ μεγάλῃ φιλοπατρίᾳ. Ἐν τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ ἐπὶ ἤθε καὶ ἀλλαγῇ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς δημοκρατίας. Τὸν τέως τοιοῦτον κ. Δρὸζ ἀντικαθίστησιν ἀπὸ τῆς 1 ἰανουαρίου ὁ κ. Λατενάλ.

Ἴσπανία.—Τὸ νέον ὑπουργεῖον ἀναλαβὸν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ προέβη εἰς σπουδαίας μεταθέσεις τῶν μελῶν τοῦ δημοκρατικοῦ σώματος ὡς καὶ τοῦ τῶν ἐπάρχων, οὗτω δ' ἐπίκειται ὁ διορισμὸς 48 τοιούτων.

Μαρόκον.—Ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀλγερίαν ὁάσει διοργανοῦνται ἰσχυρὰ παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ φυλάρχων κινήματα

κατὰ τῶν Γάλλων. Οἱ ταραξίαι διοργανοῦσι συστηματικὴν ἀντίστασιν, ἐξοπλίζουσι δὲ καὶ τινα ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν φρούρια διὰ τηλεβόλων.

Σερβία.—Ἐν ταῖς ἐκλογαῖς ταῖς δημοκρατικαῖς οἱ ριζοσπαστικοὶ ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν φιλελευθέρων, τὸ δὲ γεγονός προῦκάλεσεν ὁ μακρὰν ἐντύπωσιν παρ' ἄπασιν τοῖς ἐν Σερβίᾳ κύκλοις.

Δανία.—Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας σκοπεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Βερολίον καὶ νὰ παραστῇ κατὰ τὰς ἐορτάς, τὰς τελεσθησομένας τῇ 15/27 ἰανουαρ. ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῶν γενεθλίων τοῦ γερμανοῦ αὐτοκράτορος.

ΦΥΡΑΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Ἐξεδόθη τὸ νέον ἔργον τοῦ Paul Bourget, ὑπὲρ πρὸ πολλοῦ ἠγγέλθη, ἐπιγράφεται δὲ **Κοσμοπολις** (Cosmopolis). Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ἐκτενεῖς ἐδημοσίευσαν κριτικὰς ἀναλύσεις. Ἐν τῷ σοβαρῷ τούτῳ μυθιστορήματι ὁ Bourget ἐξαικονίζει γωνίαν τινὰ τοῦ κοσμοπολιτικοῦ (cosmopolite) κόσμου, ὃν λίαν ἠγάπησεν, ὃν ἐσπούδασε, διότι ἠγάπα αὐτὸν καὶ ὃν ἤρξατο ἀποστρέφεται, διότι σπουδάζων ἐγνώρισεν αὐτόν. Τοῦτο πολλάκις συμβαίνει. Ἐκτενέστερον ἐν ἐπομένῳ τεύχει.

— Ἡ συλλογὴ τῶν τελευταίων ποιημάτων τοῦ λόρδου Τέννισων ἐξεδόθη ἐν Λονδίῳ. Τὰ δοκίμια τῶν ποιημάτων ἐπεθεώρησεν αὐτὸς ὁ ποιητὴς μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἡ συλλογὴ τὸ πρῶτον ἐπεγράφετο τὸ **Ὀνειρον τοῦ Akbar**, ἀλλ' εἶτα αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐπέγραψεν αὐτὴν **Θάνατον τῆς Οἰνώνης** (la Mort d'Enone), ἐπιγραφὴν τοῦ ἑτέρου τῶν δύο ἐν τῇ συλλογῇ μεγάλων ποιημάτων. **Ὁ θάνατος τῆς Οἰνώνης** κατὰ τὸν ποιητὴν αὐτόν, «εἶνε ἀρχαῖος μῦθος τῆς Ἑλλάδος ἐκ νέου ἀφηγούμενος».

— Οἱ Γάλλοι ἀγαπῶσι νὰ προτίσσωσι τοῦ ὀνόματος αὐτῶν τὸ *de*, ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ σχηματίζουσι τίτλους ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, μηδὲ τοῦ ὕψους φύλου ἐξαιρουμένου. Οὕτως ἐν Μονάχῳ ἔναγχος νεῶνις, προσκληθεῖσα ἕνα ποιήσῃ καταθέσιν τινα πρὸ ὑπαλλήλου τῆς δημοκρατίας, ἐνεγράφη «κόρη τοῦ ἀρχιτοικοκλλητοῦ τῶν προγραμμάτων», ὅπερ ἐν τῇ γερμανικῇ δηλοῖ ἡ ἐξῆς μικρὰ λέξις: «Oberplakanschloegerstochter». Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπίσης πόλει ὑπαλλήλος τοῦ θεάτρου ἀπώλεσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἀγγέλλων δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων, προσετίθει τῷ ὀνόματι τῆς μακαρίτιδος τόνδε τὸν τίτλον: **Koeniglichehoftheaterfarbenreibersgehilfensgatten**, ἤτοι σύζυγος τοῦ βοηθοῦ χρωματοειπίπτου τοῦ βασιλικοῦ θεάτρου τῆς ἀβλῆς.

— Εἰς τῶν διαπρεπῶν ἀγγλων ποιητῶν ὁ William Watson, ὃς ἦν ἐν τοῖς ὑποψηφίοις πρὸς διαδοχὴν τοῦ λόρδου Τέννισων ἔπαθε τὰς φρένας καὶ ἐνεκλείσθη ἐν φρενοκομίῳ.

— Ὁ πρῦτανις τῶν γερμανῶν συγγραφέων Théodore Fontane ἐδημοσίευσεν ἄρτι νέον μυθιστορήμα, τὴν **Κυρία Jenny Treibel**.

— Η Miss Mamie Dickens, ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου, ἐξακολουθεῖ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀναμνήσεων αὐτῆς περὶ τοῦ ἰδίου πατρὸς. «Ὁ πατήρ μου, λέγει αὐτῆ, ἠθέλησεν ὅπως ἡ ἀδελφὴ μου Katie καὶ ἐγὼ διδάξωμεν τῷ Leese καὶ αὐτῷ χορὸν. Ὁ πατήρ μου ἠθάρτανε διὰ τὴν σπουδὴν ταύτην ἔκτακτον ἐνδιαφέρον. Συχνάκις ἐγυμνάζετο μόνος ἐν τινι γωνίᾳ, ἄνευ μουσικῆς. Ἐνθυμούμαι ὅτι, κατὰ ψυχρὰν τινα νύκτα τοῦ χειμῶνος, ἀφυπνίσθη οὕτως ὑπὸ τοῦ φόβου ὅτι ἐλητημόνησε τὰ μαθήματα αὐτοῦ τῆς π ὀ λ κ α ς. Ἐγερθεὶς δὲ τῆς κλίνης ἤρξατο πηδᾶν ἐν τῷ δωματίῳ, γυμνῶν, συρίζων τὸν ῥυθμὸν καὶ κρούων τῇ χειρὶ τοὺς δύο χροῖους τοῦ χοροῦ. Οὐδαμῶς δ' ἦν καλὸς χορευτὴς, οὐδαμῶς δὲ φρονῶ ὅτι ἔμαθε πλέον τῶν παρ' ἡμῶν διδομένων αὐτῷ μαθημάτων. Κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτοῦ ἔτη ἐπειράθη νὰ διδάξω αὐτὸν τὸ *scottish*, χορὸν ὃν ἰδίᾳ ἐθαύμαζε καὶ νὰ μάθῃ ἀνεیرهύετο. Τὸν χορὸν ὁμῶς ἠγάπα ἐν μόνῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, οὐδέποτε εἶδον αὐτὸν χορεύοντα ἔξω τῆς οἰκίας ἡμῶν».

— Τῇ αὔριον δευτέρᾳ, ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ὁ κ. Χριστοφόρος Σαμαρτσίδης ἀνακοινώσεται «Περὶ τῶν νόμων τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὄντος λογικοῦ, ἡθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ».

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 12 ἰοβρίου.

Ἡ ἔβδομος αὕτη ἀρξαμένη διὰ καλῶν ἐλπίδων καὶ μεγάλων περὶ βελτιώσεως τῆς τιμῆς τῶν χρεωγράφων πεποιθήσεων, λήγει διὰ σοβαρᾶς κρίσεως, ἥς ἀδόλος ἢ ἐκβασίς.

Τὸ Γενικὸν Χρέος, ὅπερ κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἔβδομάδος ἐτιμᾶτο 24,10, κατέπεσε χθὲς ἀποτόμως εἰς τὰ 23,22)40· αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων ἀπὸ 91 1)2 κατᾶλλον μέχρις 88 1)8, αἱ δὲ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἀπώλεσαν ἡμίσειαν μονάδα, ἀπὸ 16,10 μέχρι 15,30. Τὸ χρηματιστήριον τῶν Παρισίων, ὅπερ μέχρις ἐσχάτων ἐδείκνυεν ἔκτακτον καὶ θαυμαστὴν σταθερότητα ἐν μέσῳ τοσοῦτων ἰσχυρῶν κρίσεων, πολιτικῶν σκανδάλων καὶ δικαστικῶν καταδιώξεων προσώπων ἀντικρίων εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς καὶ κυβερνητικὰς βαθμίδας, τὸ ὅποιον δὲν ἐπτοῦθη οὐδ' ἐκ τῆς ἀπειλῆς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας περὶ παραίτησεως, ὑπέστη ἐντὸς τῶν δύο τελευταίων ἡμερῶν σφοδρὸν κλονισμὸν ἕνεκα νεωτέρως περὶ τῆς οἰκτρᾶς ὑποθέσεως τοῦ Παναγιᾶ ἀνακαλύψεων καὶ τῶν σοβαρῶν καὶ λίαν σκανδαλωδῶν ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ καταθέσεων τοῦ πρώην νομάρχου, νῦν δὲ γερουσιαστοῦ Andrieu, ἀντικόντος εἰς τὸ βουλανζερικὸν κόμμα. Ὁ τηλεγράφος δὲν μετέδωκεν εἰσέτι ἡμῖν τὰς λεπτομερείας τῶν καταθέσεων τούτων, αἱ ὁποῖαι ἠγείραν φοβερὰν θύελλαν οὐ μόνον ἐν τῇ γαλλικῇ Γερουσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ καὶ καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, κρισιμωτάτην νῦν διερχομένην ἐποχῆν. Ἀλλὰ τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως ἀποδεικνύει ἡ τὸ χρηματιστήριον τῶν Παρισίων καταλαβοῦσα ἔκτακτος παρακμῆ καὶ ὁ ἀπότομος καὶ ἀκάθεκτος ἐπιστροφὴ τῆς γαλλικῆς ῥάντ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν χρεωγράφων, ἐν οἷς καὶ τὰ τουρκικὰ, σπουδαίως ὑποτιμηθέντα ἔ-

νεκα τῆς γενομένης μεγάλης ἐπ' αὐτῶν κερδοσκοπίας ἐπὶ τοῦ ὕψωμοῦ, εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἐν καιρῷ χρηματιστικῶν κρίσεων ἐκεῖνα τὰ χρεώγραφα προσβάλλονται περισσότερο, ἐπὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ μεγαλύτερα κερδοσκοπία. Γενικὸς λοιπὸν ἐπιπλοῦσεν ὁ ἐπιστροφὴ τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων οὐ μόνον ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τοῦ Λονδίνου ὡς ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν δύο ἀγορῶν ὑπαρχούσης ἐπικαταλλαγῆς.

Εὐτυχῶς τὸ ἡμέτερον χρηματιστήριον δὲν ἀρέθῃ τὴν φεορὰν ταύτην βαρυφορτωμένον ἕνεκα ἐλλείψεως μεγάλης κερδοσκοπίας καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀγορᾷ ἐπικρατοῦντος ἐνδοιαστικοῦ πνεύματος. Διὰ τοῦτο ἐνφ' ἧθὲς μετὰ μεσημβρίαν τὰ ἐκ Λονδίνου καὶ Παρισίων λαμβανόμενα ἀλλεπάλληλα ἰδιωτικὰ τηλεγραφήματα ἐσημείουν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀσθενεστέρας τιμᾶς, ἐνφ' ἐγγώσθη ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ Γενικοῦ Χρέους τῆς σειρᾶς Δ κατᾶλλον ἐν μὲν Παρισίοις μέχρις 24,10 ἐν δὲ Λονδίῳ μέχρις 20,95, τὸ χρηματιστήριον ἡμῶν διετήρησεν αὐτὴν σταθερὰν περὶ τὰ 23,25 μετὰ τινῶν ἐλαφρῶν διακυμάνσεων. Ἐπίσης καὶ αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων διετηρήθησαν ἄνω τοῦ 88 1)2, καὶ αἱ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου περὶ τὰ 15,30/40. Περὶ τοῦ Ὄσμανιῆ καὶ τῶν λοιπῶν χρεωγράφων καὶ ἀξίων οὐδὲ λόγος ἐγένετο, τῆς κερδοσκοπίας περιοριζομένης συνήθως εἰς τὰ ἀνωτέρω τρία χρεώγραφα.

Ἡ ὑποτιμῆς δὲν προσέβαλε τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα, διότι ἐπ' αὐτῶν δὲν γίνεται μεγάλη κερδοσκοπία· ἄλλως δὲ ἡ τιμὴ αὐτῶν εἶναι ἀρκούντως χαμηλὴ, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐκκύσῃ τοὺς θιασώτας τοῦ ἐπισημοῦ. Πλὴν τούτου εὐνοῦστερα ἰσθαί καὶ αἰσιώτερα κρίσεις ἤρξαντο ἐπικρατοῦσαι περὶ αὐτῶν ἐν Εὐρώπῃ, ἡ δὲ ἐν Ἀθήναις νομισματικὴ κρίσις τείνει εἰς βελτιώσιν. Ἡ ὑπερτιμῆς τοῦ συναλλάγματος προσελθοῦσα, ὡς ἀλλαγῆς ἐσημειώσαμεν, ἐξ ἐκτάκτων ἀναγκῶν, ἃς γινώσκουσα ἐξεμεταλλεύθη τολμηρὰ κερδοσκοπία, ἐβῆσεν εἰς ὄρια πέραν τῶν ὁποίων δὲν νομιζομεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προβῇ, τοῦναντίον δὲ πιθανωτάτη θεωρεῖται νῦν ἡ ὀπισθοδρομική, διότι μετὰ τὴν ὀλοκήρῃ διακανόνισιν τῶν μετὰ τῆς Εὐρώπης ὀσμῶν διὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους, ὁπότε ἐκλείπουν αἱ πρὸς ἀγορὰν συναλλάγματος ἀνάγκαι, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐπέλθῃ σπουδαία βελτιώσις. Περὶ τούτου συμμεριζόμεθα πληρέστατα τὴν γνώμην τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀναποκριτοῦ τοῦ «Νεολόγου», ἀποδίδοντος τὴν τοιαύτην τοῦ συναλλάγματος κατάστασιν εἰς τὴν ἀμέλειαν ἢ τὴν ἀδεύτητα τῶν διευθυνόντων τὴν Ἐθν. Τράπεζαν, οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀτολμίας μᾶλλον καὶ ἀπειρίας ἢ ἐκ κακῆς προαιρέσεως δὲν ἐπραξαν ὅ,τι ὄφειλον, καὶ ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πράξωσιν. Ἡμεῖς ἐνταῦθα γινώσκοντες τὴν πρὸ τινῶν ἐτῶν οικονομικὴν τῆς κυβερνήσεως κατάστασιν, τὴν ἐξηντελειομένην τιμὴν τῶν χρεωγράφων αὐτῶν, καὶ τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἐπικρατοῦσαν ἐκ πολλῶν χρόνων δυσπιστίαν, καὶ βλέποντες εἰς οἷαν ἐπίζηλον θέσιν ἐβῆσεν νῦν ἡ οικονομικὴ πίστις τῆς Τουρκίας, δὲν δύναμεθα νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ θαυμασία αὕτη μεταβολὴ ὄφειλεται πρῶτιστά μὲν εἰς τὴν ἐξοχὸν σύνησιν καὶ τὴν κραταῖαν θέλησιν τοῦ μεγαλοφυοῦς καὶ μεγαλόφρονος Σουλτάνου Χαμίτ τοῦ

Β', εἴτα δὲ εἰς τὸν ζῆλον τῶν πεφωτισμένων αὐτοῦ ὑπουργῶν, οὐχ' ἥττον δὲ εἰς τὴν ἑκτακτον οικονομολογικὴν ἰκανότητα καὶ τὰς ἀκαταβλήτους προσπαθείας τοῦ ῥέκτου καὶ μεγαλοπράγμονος διευθυντοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Τραπεζῆς κ. Βενσάν, οὐδενὸς φεισθέντος μίσου, καὶ κατὰ πάσης παλαισάντος δυσχερείας, ὅπως φέρῃ εἰς πέρας τὸ ὁ ἀνέλαβεν ἔργον, τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἀνύψωσιν τῆς οικονομικῆς πίστεως τῆς Τουρκίας. Ὁ κ. Βενσάν δὲν εἶναι βεβαίως ἐν πᾶσιν ἄμεμπτος, οὐδὲ στερεῖται ἐλλειπωμάτων τινῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης καὶ ἡ δραστηριότης αὐτοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητα. Ἐχὼν δεξιὰν χεῖρα τὸν οὐχ' ἥττον ἰκανόν, τίμον καὶ δραστήριον συνδιευθυντὴν κ. Λαφουάντ, ὁ κ. Βενσάν δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ μένῃ διαρκῶς ἐνταῦθα καὶ ἐκ τοῦ γραφείου του νὰ διευθῆνῃ τὰ μεγάλα τῆς Τραπεζῆς συμφέροντα, ἀλλὰ δραστήριος καὶ ἀκούραστος μεταβαίνει πανταχοῦ ὅπου ἀνάγκη, ἐπισκέπτεται πολλὰκις τοῦ ἔτους τὴν Εὐρώπην, σχηματίζει καὶ συγκρατεῖ ἰσχυροὺς ὁμίλους, καταδεικνύει τὴν οικονομικὴν ζωτικότητα τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἐξέγειρει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ δημοσίου, υποθάλλει τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας. Οὕτως ἐπιτυγχάνονται οἱ μεγάλοι σκοποί, οὕτω γίνονται τὰ μεγάλα ἔργα. Δυστυχῶς περὶ τὴν ἐθνικὴν τῆς Ἑλλάδος Τράπεζαν οὐδεὶς ὑπάρχει ἀνὴρ οὐδὲ κατὰ προσέγγισιν ἐφάμιλλος τοῦ κ. Βενσάν καὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ μεγάλων τραπεζιτῶν, διὰ τοῦτο ἀφῆκαν νὰ καταπέσῃ τὸ γόνυτρον καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἡ ὁποία ἂν ἴστατο εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ περιωπῆν, δὲν θὰ ὑπῆρχε, τολμῶμεν νὰ τὸ εἰπωμεν, χρηματιστικὴ κρίσις ἐν Ἑλλάδι, οὐδὲ θὰ περιήρχετο ἡ πίστις τοῦ ἔθνους εἰς τοιοῦτον σημεῖον καταστάσεως καὶ ἐξευτελισμοῦ.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μετριοπάτη ὑπῆρξεν ἡ κίνησις τῆς ἀγορᾶς μας κατὰ τὸ ἐφήμερον, ὀλίγων ἀψυχθέντων σιτηρῶν καὶ ὀλίγων πωλήσεων λαβουσῶν χώραν, ἔνεκα τῶν μὴ ἐνθαρρυντικῶν ἐξ Εὐρώπης εἰδήσεων καὶ ἔνεκα τῶν ὀλίγων ἀναγκῶν, ἐπειδὴ οἱ ἀροτοπῶλαι ἔχουσι παρακαταθήκην. Ἐκ Ρωμιλίας ἐκομίσθησαν 10000 κοιλὰ πωληθέντα πρὸς 9 1/2 — 10 1/2 κάτω λίβρας τὰ τῆς κάτω γραμμῆς, τὰ δὲ τῆς ἄνω ἀπὸ 8 1/2 ἕως 9. Ἐξ Ἀνατολῆς ἐκομίσθησαν διὰ τοῦ διηρηδορόμου 7500 κοιλὰ πωληθέντα πρὸς 9 — 10 3/4 κάτω λίβρας καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης 1000 κοιλὰ δοθέντα πρὸς 9 1/4. Ὁ σικελιὸς σῖτος Ρωμιλίας ὀλιγώτερον ζωηρὸς διέτελεσε πωληθέντων 1700 σάκκων πρὸς 36—37 παράδες ὁ ὀκά. Εἰς τὸν ἀραβόσιτον ἀγορασταὶ δὲν ὑπῆρξαν ἐνφ' προσφέρεται εἰς τοὺς 19—20 παράδες ἡ ὀκά. Καὶ εἰς τὴν κριθὴν γαλίνην εἰχομεν, τιμᾶται δὲ ἡ τοῦ Δουνάβεως 10 1/2—10 3/4 καὶ ἡ σικελιὰ 10 3/4 — Ἐπὶ τῆς σικάλως οὐδεμία πρᾶξις ἐγένετο, βρώμης δὲ ἐπωλήθησαν 170000 ὀκάδες πρὸς 22 1/2—23 παράδες ἡ ὀκά.

* Ἄλευρα ὀλίγα ἐξωδεύθησαν εἰς τὰς αὐτὰς τοῦ

παραλθόντος ἐφήμερου τιμᾶς, ἐφθασαν δὲ ἐκ Βραΐλας 17000 σάκκοι καὶ ἐξ Ὀδησσοῦ 2000.

Γαλίνην ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ὄσπρια, ἐξ ὧν οἱ φασόλοι ἀξιόλογον ὑπετίμησιν, ἐπειδὴ ἐκομίσθησαν 3500 σάκκοι ἐνφ' ὀλίγα ἐγένοντο πωλήσεις, ἡ δὲ παρακαταθήκη ἀνέρχεται ἤδη εἰς 5450 σάκκους. Ἐρεβίνθου ἐπωλήθησαν 260 σάκκοι ἀπὸ 45 ἕως 54 χρυσοῦς παράδες ἡ ὀκά.

Ἐκ τῶν σπόρων, οἱ καναδόσποροι δευτέρουσι κάποιαν ζωηρότητα, τιμώμενοι 88—90 μὲ τάσιν πρὸς ὑψῶσιν. Σησαμίων ἐπωλήθησαν 720 σακ. πρὸς 88—89 καὶ κέγχρου 370 πρὸς 23—23 1/2. 600 σάκκοι λινοσπόρων ἐπωλήθησαν πρὸς 49—49 1/2. Εἰς τὰ ἀνασόνια ἐξακολουθεῖ ἡ ἀπραξία, ὄνομαστικῶς δὲ περιφέρονται ἀπὸ 3 ἕως 6 γροδία.

Εἰς τ' ἀποικιακὰ οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή, ἐκτὸς τῶν ζαχάρων, αἵτινες, ἔνεκα πολλῶν φθασιμάτων, ἐξέπεσαν, τιμωμένων τῶν πρώτων αὐστριακῶν 118—119 καὶ τῶν δευτέρων 114—115.

Τὰ ρωσικὰ εἶδη ἔνεκα τῆς ἐποχῆς ἀξιολόγως κινουῦνται.

Εἰς τὰ ἔλαια ἐξακολουθεῖ πάντοτε ἡ καλὴ βλῆξις, καλὸν ὅμως πρᾶγμα ἐντελῶς ἐλλεῖπει, καὶ ὀλίγα ἐφέτος ἐξ αὐτῶν προσφεροῦνται ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐνφ' ἐκ τῶν παρακατινῶν ὀρεκτὰ φθάνουσι, δι' ὅ καὶ αἱ τιμαὶ διατελοῦν εἰς τὰ ἴδια.

Καὶ εἰς τὰ μέταλλα ὀλιγίσται ἐργασίαι ἐλάττωσαν ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταβολῆς.

Εἰς τὰ ὑφάσματα ἐπεκράτησεν ἡσυχία καὶ ἰδίως εἰς τὰ νήματα, ἐπὶ ἀλεικᾶστων δὲ εἰδῶν τινῶν ἐγένοντο ὀλίγα πωλήσεις μὲ 3 ἢ 4 ο) ὑπερτιμησιν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἔνεκα τῆς ἀπεργίας αἱ τιμαὶ ἐξακολουθοῦν ὑψηλαί, ἡ δὲ παρακαταθήκη ἐλαττοῦται.

Τὰ εἶδη τῆς Ἀνατολῆς διατελοῦν πάντοτε εἰς καλὴν θέσιν. Εἰς τὰ τιφτίγια ὑπάρχει σταθερότης πωληθέντων 400 δεμάτων διαφόρων προσελύσεων ἀπὸ 15 ἕως 16 1/8. Ὀπίου 12 κιβώτια ἀπὸ 112 ἕως 124. Μαλλίων 120 δέματα πρὸς 6 1/2 ἐπὶ τοῦ πλοίου, καὶ τραγακάνθων 58 σάκκοι ἀπὸ 21 1/4 ἕως 28 1/2.

Μία ναύλωσις ἐγένετο φορτίου βρώμης 450 τόνων ἀπὸ Ἡρακλείας καὶ Σουλτᾶν Τσιφλικ διὰ Μεσόγειον πρὸς 12 φράγκα τὸν τόνον.

Α. Ζ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΤΩ-ΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, ὑπὸ Δ. Θερεϊανοῦ. Μέρους πρῶτον, ἀρχαία στοά. Ἐν Τερζέστη, τύποις τοῦ Ἀστριακοῦ Ἀδῶδ. 1892. 8ον, σ. 159.

— Ἀνέκδοτα καὶ ἀποφθέγματα μεγάλων ἀνδρῶν. Ἐκδότης Π. Γ. Ζερβάτης—Ποράκης ἐν Ὀδησσῷ. Ἐν Ὀδησσῷ. Τύποις Ν. Χρυσογέλου, 1892. 12ον, 90+4.

— Ὀρησκευτικὰ καὶ κοινωνικὰ μέλητα εἰς Ἰ. Ε. Μεσολορᾶ. Τεύχος Α'. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ οἰκοδεσπότης, ἡ μήτηρ καὶ ἡ οἰκοδέσποινα. Ἐν Ἀθήναις 1892 σελ. 88.

Ὁ ἐπιμέθων ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ